Η ΝΕΑ ΖΩΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΕΤΟΣ Α'. ❋ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1904 ❋ ΑΡΙΘ. 1.

ΕΣΧΑΤΩΣ παρατηρηθεῖσα ἐνταῦθα πνευματικὴ κίνησις, ἡ ἐκ τῆς ἀφίξεως τοῦ λαμπροῦ θιάσου τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου ἐμπεδωθεῖσα ἀγάπη πρὸς πᾶν ὡραῖον Ἑλληνικὸν ἔργον, ὁ ἀνυπόκριτος ἐνθουσιασμός, δι' οὗ ὑπεδέχθη ἡ παροικία μας τὴν ἵδρυσιν τῆς Ἑλληνικῆς Φιλαρμονικῆς, ἡ ἰδέα τέλος ὅτι ζῶμεν ἐν τῇ ἐνδόξῳ τῶν Πτολεμαίων πρωτευούσῃ, ἐν ᾗ τοσαῦτα πνευματικὰ κέντρα ἤνθουν καὶ ἐν ᾗ σήμερον ἀκμαῖος δρᾷ τόσος Ἑλληνισμός, πάντα ταῦτα ἐλάλουν ἡμῖν εὐγλώττως ὅτι ἀδελφικὴ συνένωσις πρὸς εὐγενῆ σκοπὸν ἀπαραίτητος καὶ ἐπιβεβλημένη ἦν.

Καὶ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἐνδομύχου ἡμῶν πόθου διείδομεν ἐν τῇ ἱδρύσει Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τήν τε πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐπιδιώκοντος καὶ εἰς τὰ ἐκ τῆς ἱδρύσεώς του μέλλοντα νὰ προκύψωσιν εὐάρεστα ἀποτελέσματα ἀποβλέποντος.

Διαλέξεις, ἄμιλλα πρὸς παραγωγὴν πρωτοτύπων ἔργων, ἐκλογὴ διακεκριμένων ξένων συγγραφέων πρὸς μετάφρασιν καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ μέλλων νὰ ὑποκινηθῇ πρὸς πᾶν καλὸν καὶ εὐγενὲς ζῆλος, ἰδοὺ τὰ μέσα δι' ὧν σκοπεῖ ὁ Σύλλογος τὴν πραγμάτωσιν τοῦ πρώτου μέρους τοῦ προγράμματος αὐτοῦ.

Ὅσον διὰ τὰ μέλλοντα νὰ προκύψωσιν εὐάρεστα ἀποτελέσματα, φαίνεται ἡμῖν περιττὸν νὰ ἀναπτύξωμεν ἐνταῦθα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψει ὅτι ἀνέκαθεν ἡ ἡμετέρα φυλὴ διεκρίθη καὶ ἐπεβλήθη διὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ὑπεροχῆς καὶ θαύματα ἐπετέλεσε διὰ τῆς ἐν ὁμονοίᾳ δράσεως.

Τὴν καλητέραν ὅμως ἐξήγησιν τῆς ἀφετηρίας ἀφ' ἧς ὡρμήθημεν, δίδει αὐτὸς οὗτος ὁ τίτλος τοῦ Συλλόγου, ἡ θερμὴ τοῦτέστιν ἐπιθυμία νὰ χυθῇ εἰς τὰς φλέβας μας νεανικὸν ὄντως αἷμα, πλῆρες ζωῆς, ἀποδιῶκον τὴν νάρκην καὶ κινοῦν εἰς πράξεις, ἃς μόνον τὸ σφρῖγος σωφρονούσης νεότητος καὶ ἡ ἀγάπη λατρευτῆς Πατρίδος δύνανται νὰ ἐμπνεύσωσιν.

Ἐσκεμμένως καὶ μετὰ τὴν ἐξέτασιν πασῶν τῶν δυσκολιῶν καθ' ὧν ἔχομεν νὰ ἀντιπαλαίσωμεν, προέβημεν εἰς τὸ ἔργον καὶ τότε μόνον ἀπεφασίσαμεν νὰ φέρωμεν αὐτὸ εἰς φῶς, ὅτε πλέον στερεὰ καὶ ἀκλόνητα εἶχον τεθῇ τὰ θεμέλια.

Ἔχομεν ἀκράδαντον τὴν πεποίθησιν ὅτι πλήρης ἐπιτυχία θὰ στέψῃ τὰς προσπαθείας μας καὶ μετὰ θάρρους παρουσιάζομεν εἰς τοὺς ἀξιοτίμους ἀναγνῶστάς μας τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τοῦ περιοδικοῦ μας.

Μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς φιλοκαλίας ἐκτυπούμενον, περιέχον δὲ ὕλην ἣν ἐπιβάλλει ἡμῖν αὐστηρῶς αὐτὸς οὗτος ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, δὲν ὑπερβάλλομεν λέγοντες ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς

θὰ περιβληθῇ διὰ τῆς ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης τῶν Ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, ὧν ἕκαστον μέλος θὰ εὑρίσκῃ τὸ κατάλληλον δι' αὐτὸ ὑγιὲς καὶ τερπνὸν ἀνάγνωσμα. Ἐὰν δὲ καὶ ἰσχυροὶ κάλαμοι ἐπιφανῆ θέσιν κατέχοντες ἐν τοῖς γράμμασιν εὐαρεστηθῶσι νὰ παρέχωσιν ἡμῖν τὴν πολύτιμον συνεργασίαν των, μετ' εὐγνωμοσύνης θὰ δεχώμεθα αὐτήν. Εἰς τοὺς ὡραίους κήπους, πλησίον τῶν μεγάλων εὐωδῶν ἀνθέων φύονται καὶ ἀνθύλλια, ὧν τὸ ἄρωμα ὅσον καὶ ἂν ᾖ λεπτὸν καὶ ἀσθενὲς δὲν περιφρονεῖται ὅμως πάντοτε.

Οἱ Ἱδρυταὶ
τῆς «ΝΕΑΣ ΖΩΗΣ».

ΑΡΑΒΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀραβικοῦ
τῆς περιφήμου γνωμικῆς ᾠδῆς τοῦ **Ἀλτογράη**
τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα

ΛΑΜΙΑΤ-ΕΛ-ΑΓΚΑΜ

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ὁ ποιητὴς τῆς ᾠδῆς ταύτης καλεῖται μὲν «Abou-Ἰσμαήλ, Ἐλχάσαν, Μουάïed-Ἐλδίν, Ἐλάσbahάνη» εἶναι δὲ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον «Ἀλτογράη». Ὑπῆξεν ἔξοχος ποιητὴς καὶ ἄριστος λογογράφος καὶ δεινὸς πολιτικὸς τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ. Εἶναι δὲ Πέρσης τὸ γένος, ἕλκων τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς πόλεως Ἀσμπαχάν, ἐν ᾗ ἐγεννήθη τῷ 1060 ἢ κατ' ἄλλους 1066 μ.Χ. Ἐχρημάτισεν ὑπουργὸς ἐν τῇ πόλει Ἴρμπελ (Ἀρbήλοις) τῆς Μουσούλης παρὰ τῷ ἡγεμόνι Μασ'οὐd, υἱῷ Μωάμεθ τοῦ Σελδζουκίδου. Πολέμου δὲ γενομένου μεταξὺ τοῦ Μασ'οὐd τούτου καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Μαχμοὐd Σουλτάνου τῆς Βαγδάτης παρὰ τὴν Περσικὴν πόλιν Χαμαδὰν (Ἐκbάτανα), καὶ κριθείσης τῆς νίκης ὑπὲρ τοῦ Μαχμούd, συλληφθεὶς ὁ Ἀλτογράη ἀπήχθη εἰς Βαγδάτην ἔνθα διὰ τῶν ῥαδιουργιῶν τοῦ ἀντιπάλου αὐτοῦ Νιζὰμ-Ἐλδὶν ὑπουργοῦ τοῦ Σουλτάνου Μαχμοὐd καθείρχθη καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον, ὡς δῆθεν ἄθεος, καὶ οὕτως ἀπέθανε τῷ 1121 μ. Χ.

Τὸ ἐπώνυμον «Ἀλτογράη» εἶναι ἐσχηματισμένον ἐκ τῆς λέξεως «τογρᾶ» σημαινούσης τὸ αὐτοκρατορικὸν τῶν σουλτάνων σῆμα, ὅπερ εἶναι ἐν χρήσει μέχρι τοῦδε, καὶ ὅπερ τυγχάνει σύμπλεγμα τῶν γραμμάτων, ἐξ ὧν ἀποτελοῦνται τὰ ὀνόματα αὐτῶν, χαρασσόμενον εἰς τὸ ἄνω μέρος τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων. Ἐπειδὴ δὲ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ποιητὴς ὑπουργὸς ὢν εἶχε καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοκρατορικοῦ σφραγιδοφύλακος, καλλιγράφος δὲ ὢν εἰς μέγιστον βαθμὸν ἰδιοχείρως ἐχάρασσε τὸ «τογρᾶ» ἐντεῦθεν ἐπωνομάσθη «Ἀλτογράη».

Ἐν Βαγδάτῃ εὑρισκόμενος ὁ ποιητὴς ἐποίησε τῷ 505 Ἑγείρας τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος περίφημον γνωμικὴν αὐτοῦ ᾠδήν, ἥτις ἐκλήθη «Λαμίατ-Ἐλ-ἄγκαμ» ἤτοι λαμbδοκατάληκτος ᾠδὴ τῶν Περσῶν, ὡς οὖσα ἐφάμιλλος τῆς λαμbδοκαταλήκτου γνωμικῆς ᾠδῆς τοῦ ἀρχαίου Ἄραbος ποιητοῦ «Ἀλchάνφαρα» (510 μ. Χ.) τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Λαμίατ-Ἐλάραb» ἤτοι λαμbδοκατάληκτον ᾠδὴν τῶν Ἀράbων. Ἐν τῇ προκειμένῃ ᾠδῇ ὁ ποιητὴς δι'ἀποφθεγμάτων καὶ γνωμῶν ἐκδηλοῖ τὰ κατακλύζοντα τὴν καρδίαν αὐτοῦ αἰσθήματα τῆς λύπης καὶ τῆς ἀπογοητεύσεως διὰ τὸ μάταιον καὶ ἄστατον τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων. Πολλαὶ δὲ ἐκδόσεις αὐτῆς μετὰ καὶ ἄνευ σημειώσεων, οὐ μόνον ὑπὸ Ἀράbων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ Εὐρωπαίων ἐπιστημόνων πολλαχοῦ μέχρι τοῦδε ἐγένοντο, ὡς ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν Ὀξφόρδῃ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐπιστήμονος Ἐδουάρδου Βοκόκ, ἐν Φραγκφούρτῃ, ἐν Δρέσδῃ ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐπιστήμονος Ραΐσκη, καὶ ἐν Καζὰν τῆς Ρωσσίας ἐπιμελείᾳ τοῦ ἐπιστήμονος Φράϊν. Μετάφρασιν δ'αὐτῆς εἰς τὴν Λατινικὴν ἐξεπόνησαν ὅ τε ῥηθεὶς ἐπιστήμων Βοκὸκ καὶ ὁ ἐπιστήμων Κόλbους.

Τὴν ἐμμετρόν μου ταύτην μετάφρασιν ἐποίησα, ὡς συνειθίζω πάντοτε προκειμένου περὶ τοιούτου εἴδους ὑποθέσεων εἰς ἰδίωμα ἀρχαΐζον μὲν καὶ ἀνάλογον πρὸς τὸ τοῦ πρωτοτύπου, σαφὲς ὅμως καὶ εὔληπτον. Προσεπάθησα δὲ νὰ ἀποδώσω δι' αὐτῆς μᾶλλον τὸ νόημα ἢ τὴν φράσιν, ἀναπτύσσων ἐν αὐτῇ πρὸς τούτοις καὶ τὰ χρήζοντα ἀναπτύξεως, ὅθεν ἀπέβη λίαν ἐλευθέρα. Ἐξ αὐτῆς δὲ παρέλειψα οὐκ ὀλίγους στίχους, ὡς ἐρωτικὴν ἔχοντας τὴν ὑπόθεσιν καὶ ἑπομένως μὴ συνᾴδοντας πρὸς τὸν γνωμικὸν χαρακτῆρα τῆς ὅλης ᾠδῆς. Τὴν παρέκbασιν ταύτην μετῆλθεν ὁ ποιητὴς οὐχὶ βεbαίως κακόζηλον οὖσαν καὶ ἐξ ἀπειροκαλίας προερχομένην, ἀλλ' ἑπόμενος κοινῇ συνηθείᾳ τῶν Ἀράbων ποιητῶν, ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, ἐν πάσῃ ᾠδῇ οἱασδήποτε φύσεως ἔρωτας παρεμbαλλόντων, καὶ τούτου ὡς ἀπαραιτήτου σχεδὸν κανόνος στερρῶς ἐχομένων. Ἐμοὶ ὅμως ἐπεbάλλετο ἡ παράλειψις αὕτη, τοῦτο μὲν ὡς συντελοῦσα εἰς τὸ ἐπαγωγὸν τοῦ ἀναγνώσματος, τοῦτο δὲ ὡς συνᾴδουσα πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων τε καὶ τῶν λοιπῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ποιητικὴν ἀντίληψιν. Πρὸς τούτοις δὲ παρήλλαξα καὶ τὴν τάξιν στίχων τινῶν τοῦ πρωτοτύπου, διαρρυθμίζων αὐτήν, ὅσον ἔνεστι συμφώνως πρὸς τὴν ἀλληλουχίαν τῶν ἐννοιῶν, ἥτις τυγχάνει ἀδιάφορος ἐν τῇ Ἀραbικῇ ποιήσει, καθ' ὅσον ἐν αὐτῇ πᾶς στίχος θεωρεῖται αὐτοτελὴς καὶ ἀνεξάρτητος τοῦ τε προηγουμένου καὶ τοῦ ἑπομένου.

Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει ἐξαιτοῦμαι τὴν εὐμένειαν τῶν ἐριτίμων ἀναγνωστῶν διὰ τὰ τυχὸν παρατηρηθησόμενα ἐλαττώματα ἐν τῇ μεταφράσει ταύτῃ, παρακαλῶν αὐτοὺς ἵνα ἐπιεικῶς κρίνωσι μεταφραστὴν οὐχὶ μητρικὴν ἔχοντα τὴν Ἑλληνικήν.

ΗΩΙΔΗ

Ἔμοι γε πέφυκε μὲν σωφροσύνη τοῖς χείλεσιν ἕρκος,
Ἔστι μοι δὲ Ἀρετὴ ἐν γυμνότητι ἄριστος κόσμος.
Ἥδε ἡ δόξα μου νῦν ἐν δυσμαῖς τοῦ ρυέντος μοι βίου
Ἴση τῇ δόξῃ, ἣν εἶχον, καθ'ἣν ἐγεννήθην ἡμέραν.
Οὕτω τοῦ Φοίβου ἡ αἴγλη ἀμbλεῖά τις ἔοικεν εἶναι
Κατ' ἀμφοτέρας τὰς δείλας, ἑῴαν φημὶ καὶ ὀψίαν.
Εἶεν, ἀλλ' ἄρά γε τί με ἐχρῆν παροικεῖν ἐν Βαγδάτῃ,
Ἄπολιν, ἄοικον, τήν τε παλάμην κενόν, ὡσεὶ σπάθη
Ἐν κολεῷ ἀμοιροῦντι παντὸς ἑκατέρωθεν κόσμου,
Φίλον οὐκ ἔχοντα, ὅτῳ τοῦ μὲν ἀνακλαύσωμαι ἄλγος,
Ἢ τὴν χαρὰν τὴν ἐμήν, ὡς κοινὴν ἀμφοτέροις ἐξείπω;
Ἔοικε δέ μοι γενέσθαι μακρὰ ἐν τῇ ξένῃ πορεία,
Ὥστε τὸν νόστον ποθῆσαι τοὐμὸν ὑποζύγιον ἔτι,
Μονονουχὶ δὲ τὸ σάγμα αὐτὸ καὶ τὸ εὔκαμπτον δόρυ·
Καταbοῆσαι δ' ἐμοῦ τὸ κατάπονον δύστηνον θρέμμα
Ἀναbολεῦσιν ὁμοῦ ἀνυποίστῳ καμάτῳ ὀκλάζον,
Τοὺς συνοδούς τε βαρείας μομφὰς κατ' ἐμοῦ ἐπιρρίψαι.
Χεῖρ' ἀρωγὸν ἐξῃτούμην παρὰ τῆς εὐδαίμονος Μοίρας,
Ἵνα μοι ἦν ἐφικτὸν δι' αὐτῆς καταπράττειν εὐκλείας
Ἔργα λαμπρά, φιλοτίμῳ φρενὶ τὸ χρεὼν ἐκπληροῦντι·
Πλὴν τὰς θυμήρεις ἐλπίδας ὁ χρόνος ἀνέτρεψεν ἄρδην
Καίπερ τοσούτοις χρησάμενον μόχθοις, ἀπόκληρον κέρδους
Οἴκαδε παλινδρομῆσαι κεναῖς ταῖς παλάμαις με πείσας.

. . . . . .

Πρὸς ἡσυχίαν, ἐάν τίς ποτε τὴν διάνοιαν στρέψῃ,
Δεῖ τὰς ἐφέσεις ὡς πόρρω ἐπέχειν παντὸς μεγαλείου,
Ἔχεσθαι δέ, ὡς εἰκός, ἀνωδύνου μακρᾶς ῥαθυμίας.
Οὕτως, ἐάν ποτε ἕξῃς ροπὴν πρὸς ἀκύμαντον βίον,
Δεῖ σε ὀρύξαντα κρύπτην οἰκεῖν ὑπὸ χθόνα ζοφώδη,
Ἢ ἀναbάντ' ἐπὶ κλίμακος ζῆν ἐναέριον μόνον, (1)
Δόξης ἐὰν τε μεγάλα πελάγη εὐτόλμοις ἀνδράσιν,
Ὡς ἱκανόν σοι, εἰ μόνον σταγόσιν ἐκ τούτων βραχείης.
Ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἰσὶν οἱ τὸν ἄσημον στέργοντες βίον,
Οἷς οὐκ ἂν εἴη ἀσμένοις λιπεῖν τὰς πατρῴας οἰκίας,
Ὅμως τὸν ὄλbον πορίζεται, ὃς γενετείρας ἀπαίρων
Ἐπὶ νεῶν τῆς ἐρήμου ἐλαύνει εἰς χώρας εὐρείας.
Ἔλαυνε τοίνυν αὐτὰς ἐν τοῖς στέρνοις ἀνύδρων ἐρήμων,
Κρεῖττον φιμοῖς, ἢ οἱ ἵπποι στρεπτοῖς χαλινῶν ἁλλομένας.
Καί μοι δοκῶ τῆς εὐκλείας ἀκούειν ὀρθῶς φθεγγομένης,
Ὡς τοῖς φιλέκδημον ἔχουσι φρένα κεκλήρωται πότμος.

(1) Παρομοία περίπου ἔκφρασις ἀπαντᾷ παρὰ Σοφοκλεῖ:
... Ὄφελε πρότερον αἰθέρα δῦναι μέγαν ἢ τὸν πολύκοινον Ἅδαν
Κεῖνος ἀνήρ, ὃς στυγερῶν ἔδειξεν ὅπλων.
Ἑλλασιν κοινὸν Ἄρη... (Σοφοκλ. Αἴας 1190 - 1192).

Καίτοι, εἰ ἦν τὸ τῆς θέσεως ὕψος τὸ κράτιστον τέλος,
Οὐκ ἂν ὁ Φοῖβός ποτε τῆς Κριοῦ ἐχωρίζετο ζώνης.
Μοῖραν ἐκάλεσα εὔνουν, ἀλλ' οὐ πρὸς εὐήκοα ὦτα,
Εἴωθε γὰρ τῶν ἀφρόνων ἀείποτε πρόνοιαν ἔχειν.
Ὅμως ἐκάλεσα, εἴπως αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς αἰσθομένη
Τῆς ἀρετῆς τῆς ἐμῆς πρὸς τὴν φαύλην ἐκείνων μωρίαν,
Τάχ' ἀμελήσαι ἐκείνων ἢ πρός με τὴν ἔννοιαν στρέψαι.
Πλήν γε ἐγὼ τὴν καρδίαν ἀεὶ βαυκαλίζω ἐλπίσι,
Τί γὰρ στενώτερον βίου μὴ οὔσης εὐρείας ἐλπίδος;
Καίτοι οὐκ ἦν μοι τὸ ζῆν ἀρεστὸν ἐν ἀκμῇ ἡμερῶν μου,
Πῶς οὖν ἂν εἴη μοι νῦν ἐφετὸν οἰχομένων ἐν τάχει;
Καί γε εὖ οἶδα ψυχῆς τῆς ἐμῆς τὴν ὑψίστην ἀξίαν,
Οἶδά τε ἅμα ἀπείργειν αὐτὴν χυδαΐζειν ἐν τρόποις.
Δύναται μὲν γὰρ ρομφαία τις εἶναι τὴν φύσιν ἀρίστη,
Ὅμως οὐ δύναται δράσαι εἰμὴ ἐν ἡρώων παλάμαις.
Καί γε οὐκ ἤθελον μέχρι τοῦ νῦν μοι ἱκέσθαι τὸν βίον,
Ὥστε ἰδεῖν χαμερποῦς γενεὰς φαυλεπίφαυλον κράτος.
Ἤδη δ' ἐμοῦ προηγήθησαν ἄνδρες, ὧν πάλαι ὁ δρόμος
Ὄπισθεν ἦν τῶν συνήθων βημάτων μου βάδην χωροῦντος·
Νέμεσις αὕτη ἀνδρὶ ἑλομένῳ μακρὸν ἐπιζῆσαι
Πρόσθεν αὐτοῦ ὁμηλίκων ὡς πλείστων, τοῦ ζῆν παυσαμένων.
Καίτοι οὐδὲν τὸ καινὸν εἰ ἐμὲ ὑπερέβη ὁ ἥττων,
Ἕστηκε γὰρ ταπεινότερον Κρόνου αὐτός γε ὁ Φοῖβος.
Χρὴ οὖν σε φέροντα πάντα, ὦ τῶν μηδαμῶς χαλεπαίνειν,
Μήτε τεχνάζειν μηδέν, ἀξιόχρεως γάρ σε ὁ χρόνος
Μηχανημάτων πολλῶν ἀπαλλάττειν ἀεὶ μεταβάλλων.
Ἔστι δ' ἐχθρός σοι δεινότατος πάντων ὁ ἄγχιστος φίλος, (1)
Ὅθεν καχύποπτος ἔσο ἀεὶ καὶ δυσπίστει πρὸς πάντας.
Ἔστι γὰρ μόνος ἀνὴρ ἐν βροτοῖς κατὰ χθόνα ἐκεῖνος,
Ὃς οὐκ ἂν θείη οὐδέποτ' ἐπ' ἄλλον ἐλπίδ' οὐδεμίαν.
Ἢν δὲ πιστεύσῃς τῷ χρόνῳ ποτὲ ἡττηθήσει τῇ γνώμῃ,
Ὅτι ἐρρύη ἡ πίστις, ἡ δ' αὖ ἀπιστία ὀγκοῦται, (2)
Μέγα διΐστανται δὲ ἐν ἀνθρώποις οἱ λόγοι τῶν ἔργων·
Τὸ δ' ἀληθές σου τῶν λόγων διέφθειρε 'κείνων τὸ ψεῦδος,
Οὐ γὰρ ἀνίσῳ τὸ ἴσον ποτὲ ἐφαρμόσαι, εἰκότως.
Εἴπερ δὲ ἔστι τὸ πεῖθον αὐτοὺς εὐορκεῖν ἐν συνθήκαις,

(1) Παράβαλε Σοφοκλέους:
... Ἡ κάρτα πολλοὶ νῦν φίλοι καὐθις πικροί. (Σοφ. Αἴας 1359).

Καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀλλαχοῦ
Ἐγὼ δ' ἐπίσταμαι γὰρ ἀρτίως, ὅτι
Ὅ,τ' ἐχθρὸς ἡμῖν ἐς τοσόνδ' ἐχθραντέος,
Ὡς καὶ φιλήσων αὖθις, εἴς τε τὸν φίλον
Τοσαῦθ' ὑπουργῶν ὠφελεῖν βουλήσομαι,
Ὡς αἰὲν οὐ μενοῦντα. Τοῖς πολ-
Λοῖς γὰρ βροτῶν ἄπιστος
Ἔσθ' ἑταιρίας λιμήν. (Αἴας 659 - 664)

(2) Παράβαλε Σοφοκλέους:
... Θνήσκει δὲ πίστις, βλαστάνει δ' ἀπιστία
Καὶ πνεῦμα ταὐτὸν οὔποτ' οὔτ' ἐν ἀνδράσιν
Φίλοις βέβηκεν οὔτε πρὸς πόλιν πόλει... (Σοφ. Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῷ 611 - 613).

Τοῦτ' οὐκ ἂν ἕτερον εἴη ἢ δέος τοῦ δίκην διδόναι.
Σὺ δὲ ὁ πίνων ὑπόλειμμα βίου τοσοῦτον θολῶεν
Γνῶθι σαυτὸν δαπανήσαντα πρὶν τὴν διαύγειαν πᾶσαν,
Εἶτα ἐλπίζεις αἰώνιος μένειν ἐν γῇ οὐ μονίμῳ,
Εἶεν ἀλλ' ἤκουσας ἄρα σκιὰν διαρκῶς ἱσταμένην;
Ἔοικεν οὖν ἡ αὐτάρκεια κράτος ἀκίνδυνον εἶναι,
Ὅπερ οὐ δεῖται προμάχων, οὐδὲ οἰκετῶν φυλασσόντων.
Σὺ δὲ ὁ σάφα εἰδὼς τὰ ἀπόρρητα μήποτε λάλει,
Ἔστι γὰρ κρεῖττον σιγᾶν, ὡς πολλῶν παραπτώσεων σῶζον. (1)
Γνῶθι καὶ τόδε, ὡς φίλον τοῖς ἄλλοις ἐπαίρειν σε δόλῳ
Χρὴ οὖν σε φεύγειν μακρὰν τὸ ὀλέθριον δέλεαρ τούτων (2)
Ὅπως μὴ ἄνοιαν ὄφλων φορβάσιν ὁμόνομος ἔσει.

Ὁ Ἀρχιμ. ΗΛΙΑΣ ΔΙΠ.

(1) Παράβλ. Πινδάρου.
Οὔτοι ἅπασα κερδίων
Φαίνουσα πρόσωπον ἀλάθει' ἀτρεκής.
Καὶ τὸ σιγᾶν πολλάκις ἐστὶ σοφώ-
Τατον ἀνθρώπων νοῆσαι. (Νέμ. Ε', 30)

(2) Παράβλ. Πινδάρου.
Ἐχθρὰ δ' ἄρα πάρφασις ἦν
Καὶ πάλαι, αἰμύλων μύθων ὁμόφυ-
Τος, δολοφραδὴς κακοποιὸν ὄνειδος. (Νέμ. Η'. 54)

Η

ΧΡΗΣΙΜΟΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΣ

Ἡ ἀνάγνωσις οὔτε ἡ καθολικὴ ἐπιστήμη εἶναι, οὔτε ἡ καθολικὴ σοφία· ἀλλ' ὅστις συνείθισε ν' ἀναγινώσκῃ, δύναται πάντοτε ἐφ' οἱουδήποτε ζητήματος νὰ συμβουλεύηται πεῖραν ἀφιλοκερδῆ καὶ εὐρυτέραν τῆς ἰδικῆς του.

Τοῦτο εἶναι τὸ μέγιστον πλεονέκτημα τῆς ἀναγνώσεως. Καὶ τῷ ὄντι, ὁποῖοι εἰσὶν οἱ λαοὶ οἱ στερούμενοι βιβλίων, οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἀφρικῆς ἢ τῆς Ἀμερικῆς, ἐπὶ παραδείγματι; οὗτοι δὲν ἔχουσι παρελθόν, κέκτηνται δὲ μόνον ἀναμνήσεις τινὰς ἀορίστους, διατηρουμένας εἰς τὴν μνήμην τῶν γερόντων ἑκάστης φυλῆς. Οὕτω δὲ ἡ πεῖρα οὐδὲν οὐδέποτε παρ' αὐτοῖς ἱδρύει. Ἐάν τις αὐτῶν ἐφεύρῃ ὅπλον τελειότερον τῶν ἐν χρήσει, ὅταν τοῦτο καταστραφῇ θὰ λησμονηθῇ ἐντελῶς. Ὁ πολιτισμὸς δὲν δύναται νὰ ῥιζωθῇ παρὰ λαοῖς στερουμένοις παρελθόντος· ὁμοιάζουσι πρὸς ἀνθρώπους στερουμένους μνήμης, καὶ διὰ τοῦτο ἐμμένοντας εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. Καὶ κατὰ τοῦτο ὑπερτεροῦμεν αὐτῶν ἡμεῖς, οἵτινες κεκτήμεθα παρελθόν, διότι ζῶμεν καὶ σκεπτόμεθα τῇ βοηθείᾳ τῆς πείρας τρισχιλίων καὶ τετρακισχιλίων ἐτῶν, χάρις εἰς τὰ βιβλία· ἐν ᾧ τοὐναντίον οἱ λαοὶ ἐκεῖνοι ζῶσι βίον ἐφήμερον, καὶ ἐκπλήσσεταί τις, βλέπων ὅτι, μετὰ δύο αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Ἄγγλων ἐν Ἀμερικῇ ἐπὶ παραδείγματι, οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Ἀμερικῆς εἰσὶν ἐπίσης ἀμαθεῖς, ὅσον καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι ἄποικοι ἐπάτησαν τὸν πόδα ἐπὶ τῆς χώρας αὐτῶν.

Τὸ βιβλίον λοιπὸν εἶναι ἡ πεῖρα τοῦ παρελθόντος. Καὶ ἔτι πλέον. Εἶναί τι ζῶν, ψυχὴ οἱονεὶ ἀναβιοῦσα ἑκάστοτε καὶ ἀπαντῶσα πρὸς πᾶσαν ἡμῶν ἐρώτησιν.

Θαυμάζω μεγάλως τὴν φωτογραφίαν, ἐφεύρεσιν ἀρίστην ἀληθῶς. Καὶ εἶναι βεβαίως θαυμάσιον νὰ μεταχειριζώμεθα ἀντὶ ἐργαλείου τὸν ἥλιον, καὶ νὰ ἐπιτάσσωμεν αὐτῷ νὰ μᾶς διατηρῇ τὴν ἀνάμνησιν ἐκείνων οὓς ἠγαπήσαμεν. Ἀλλ' ἡ φωτογραφία δὲν ὁμιλεῖ.

Λάβετε τοὐναντίον οἱονδήποτε βιβλίον, βιβλίον συγγραφέως, ὃν οὐδέποτε εἴδετε, τὰ ἔργα ἂν θέλητε τοῦ Μολιέρου καὶ θὰ φαντασθῆτε τὸν Μολιέρον ἕτοιμον νὰ γελάσῃ μεθ' ὑμῶν· λάβετε τὸν δὸν Κιχώτην καὶ θὰ φαντασθῆτε τὸν Κερβάντην, διηγούμενον ὑμῖν τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς πικρίας του.

Συνιστάμεθα ἐκ σώματος, πνεύματος καὶ καρδίας· ἀναζητήσωμεν τὸ κέρδος, ὅπερ ἕκαστον τῶν στοιχείων τούτων τῆς ἡμετέρας φύσεως δύναται ἐκ τῶν βιβλίων νὰ πορισθῇ.

Εἰς τὸ ἡμέτερον σῶμα ἐν πρώτοις ἡ ἀνάγνωσις παρέχει μεγίστην καὶ ἀναμφίλεκτον χρησιμότητα. Ὀλίγιστοι ἔχουσι γνώσεις τινὰς τῆς ὑγιεινῆς, τῆς ἐπιστήμης δῆλον ὅτι ἐκείνης, ἥτις διδάσκει ποίας φροντίδας πρέπει νὰ λαμβάνωμεν οὐ μόνον περὶ ἡμῶν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν οἰκιῶν μας, περὶ τῶν ἐνδιαιτημάτων μας, περὶ τῶν τέκνων μας. Καὶ ἐν τούτοις ἡ ὑγεία εἶναι θησαυρὸς πολύτιμος καὶ ἐκ ταύτης ἐξήρτηται ἡ τύχη καὶ ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐργάτου.

Πλεῖστοι ὅσοι ἐργάται προσεβλήθησαν ὑπὸ δεινοτάτων ἀσθενειῶν, διότι, ἀγνοοῦντες καὶ τὰς στοιχειοδεστάτας ἀρχὰς τῆς ὑγιεινῆς, κατῴκησαν εἰς οἰκήματα ἐπιβλαβέστατα εἰς τὴν ὑγείαν. Ἐὰν ἐκέκτηντο τὰς ἀναγκαίας γνώσεις θὰ ἐξέλεγον οἴκημα μᾶλλον ἴσως μεμακρυσμένον, αλλ' ὑγιεινὸν καὶ εὐάερον. Ἀσθενεῖ τὸ παιδίον των· ποῖαι εἰσὶν αἱ πρῶται φροντίδες, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ ἀσθένεια; Ἄγνωστον· καὶ ἀναγκάζονται νὰ προσφεύγωσιν εἰς τὰς γειτονίσσας, παρ' ὧν δὲν μανθάνουσί τι πλέον. Τέσσαρες γειτόνισαι, τέσσαρες διάφοροι γνῶμαι.

Ἐὰν τοὐναντίον ἐκέκτηντο γνώσεις τινὰς τῆς ὑγιεινῆς, θὰ ἠδύναντο νὰ λάβωσιν ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἀσθενείας τὰς ἀναγκαίας προφυλάξεις, αἵτινες εὐκολύνουσιν ἔπειτα τὴν ἰατρικὴν θεραπείαν.

Ὅταν ἐνσκήπτῃ ἐπιδημία τις, ἐξ ἐκείνων, αἵτινες εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἀπαιτοῦσι πλείστας φροντίδας καὶ προφυλάξεις, αἱ ἀρχαὶ ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς δημοσίας ὑγιείας λαμβάνουσι πάντα τὰ δυνατὰ μέτρα, προειδοποιοῦσι τοὺς κατοίκους καὶ παρέχουσιν αὐτοῖς τὰς καταλλήλους συμβουλάς· ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ θέσωσι καὶ ἀπὸ ἕνα χωροφύλακα πλησίον ἑκάστου κατοίκου. ὅπως ἐξαναγκάζῃ αὐτὸν μηδεμίαν τῶν ἀπαιτουμένων προφυλάξεων νὰ παραλίπῃ.

Ὁ χωροφύλαξ οὗτος ἐγὼ ἤθελον νὰ ταχθῇ εἰς ἁπάσας τὰς οἰκίας· ἀλλ' ὅπως μηδένα στενοχωρῇ καὶ ὅπως μὴ ἐπιβαρύνηται ὁ προϋπολογισμός, ἤθελον νὰ ταχθῇ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν οἰκογενειαρχῶν· ἤθελον καλὰ βιβλία ὑγιεινῆς νὰ διδάξωσιν ἕκαστον τί χρειάζεται νὰ κάμνῃ ὅπως διαφυλάξῃ τὴν ὑγείαν τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων του· αἱ συμβουλαὶ τότε τῶν ἀρχῶν θὰ εἰσηκούοντο ἀσμένως, διότι θὰ ἦσαν ἀπήχησις τῆς κοινῆς γνώμης.

Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα τῆς ἀναγνώσεως, οὐχὶ βεβαίως εὐκαταφρόνητον.

Ὑπάρχει καὶ δεύτερον, ἐπίσης πολύτιμον κατ' ἐμέ.

Εἶσαι ἐργάτης, καὶ ἐργαζόμενος ἔχεις μεγάλην πεποίθησιν εἰς τὴν δεξιότητα τῆς χειρός σου. Κάλλιστα. Ἀλλὰ διατί ἡ χεὶρ εἶναι δεξιά; Διότι ὁδηγεῖ αὐτὴν ὁ ὀφθαλμός, καὶ τὸ πνεῦμα ἐδίδαξε τὸν ὀφθαλμὸν νὰ ὁδηγῇ. Εἶσαι ὁκκιμος γλύπτης, διότι ἐνυπάρχει ἐν σοὶ ἡ ἰδέα τοῦ καλοῦ καὶ τὴν ἰδέαν ταύτην ἀποτυποῖς εἰς τὰ ἔργα σου· οὕτω διὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης λόγον καὶ εἰς τὰς βαναύσους τέχνας μορφοῦνται καλοὶ χειρώνακτες, καὶ πᾶσα αὐτῶν ἐργασία μαρτυρεῖ ἐπιτηδειότητα καὶ καλαισθησίαν.

Εἰς τοῦτο δὲ μεγάλως χρησιμεύουσι τὰ βιβλία, διότι συντείνουσιν εἰς μόρφωσιν τῆς καλαισθησίας· οὕτως ἐπὶ παραδείγματι πολλάκις ἐθαύμασα διὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὴν καλαισθησίαν, αἵτινες παρατηροῦνται ἐν τῇ ἰχνογραφίᾳ, ἐν τῇ ἀργυροπλαστικῇ καὶ ἐν τοῖς κοσμηματοχάρτοις· ἐν ᾧ ὅλως τοὐναντίον παρατηρεῖται ἐν τισιν ἄλλοις κλάδοις τῆς τέχνης. Καὶ διατὶ τοῦτο; Διότι ἐν τοῖς τελευταίοις συγχέονται πάντες οἱ ῥυθμοί, καὶ συνδυάζονται λόγου χάριν μεσαιωνικὰ κοσμήματα μετὰ κοσμημάτων Ἑλληνικῶν. Εἰς τοιαύτην πλάνην δὲν περιπίπτει ὁ εὐμοιρήσας μαθήσεώς τινος, γνωρίζων κάλλιστα ὅτι πᾶσα ἐποχὴ φέρει ἴδιον τύπον καὶ ὅτι οὐδόλως εἶναι δύσκολον νὰ ἀναγνωρίσωμεν σήμερον τὸν αἰῶνα εἰς ὃν τεχνούργημά τι ἀνήκει.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως λοιπὸν δύναται ὁ ἐργάτης νὰ ἀρυσθῇ καὶ μορφώσῃ τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ, τελειοποιούμενος συγχρόνως καὶ κατὰ τὰ ἄλλα, διότι ἡ ἀνάγνωσις ὀξύνει τὸν νοῦν, ἀναγκάζουσα τοὺς ἀναγνώσκοντες νὰ θέτωσι τάξιν εἰς τὰς ἰδέας των καὶ κίνησιν εἰς τὸ πνεῦμά των.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἐργασίας, ὑπάρχουσιν αἱ ὧραι τῆς σχολῆς, ὧν ἡ καλὴ χρῆσις δὲν εἶναι πάντοτε εὔκολος. Εἷς τῶν ἐπιφανῶν Ἄγγλων πολιτικῶν, ὁ πρὸ τοῦ Γλάδστωνος ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν σὶρ Λέουις Κόρνουελ νομίζω, διετείνετο ὅτι ὁ βίος θὰ ἦτο λίαν εὐάρεστος, ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκλείψωσιν αἱ διασκεδάσεις. Ἡ ἀλλόκοτος αὕτη ἰδέα, φαίνεται, εἰς ἐμὲ τουλάχιστον, ὀρθοτάτη.

Οὐδὲν νομίζω ἀνιαρώτερον τῶν κοινῶν καὶ τετριμμένων διασκεδάσεων. Νὰ διημερεύῃς βασανιζόμενος ὑπὸ τοῦ καύσωνος, ἢ τοῦ χιονιστοῦ, νὰ σύρῃς μετὰ σοῦ τὰ τέκνα σου καὶ ὅλην σου τὴν οἰκογένειαν, νὰ ἐπιστρέφῃς τὴν ἑσπέραν κατάκοπος ἐκ τῆς ἐξοχῆς, τοιαύτας καὶ παραπλησίας ἄλλας διασκεδάσεις ὁμολογῶ ὅτι λίαν ἀσμένως θὰ διέγραφον ἀπὸ τοῦ βίου μου. Ἀλλ' ὑπάρχει μέσον δυνάμενον νὰ καταστήσῃ εὐαρέστους τὰς διασκεδάσεις ταύτας; Βεβαίως, εἶναι δὲ τοῦτο ἡ ἀνάμιξις διδασκαλίας. Ἡ διασκέδασις μεταβάλλει τότε χαρακτῆρα καὶ πᾶς ἄνθρωπος, διδασκόμενος, δοκιμάζει νέας ὅλως ἡδονάς. Ἡ φύσις καὶ ἡ τέχνη, ἅτινα διὰ τὸν ἀπαίδευτον εἰσὶν ἀντικείμενα νεκρὰ καὶ ἀθέλγητρα, εἰς τὸν εὐμοιρήσαντα ἀνατροφῆς τινος καὶ παιδεύσεως παρίστανται ζῶντα καὶ κόσμους ὁλοκλήρους ἐνέχοντα ἰδεῶν.

Οὕτω φερ' εἰπεῖν συμβαίνει κατὰ τὸν περίπατον τὸν γενόμενον εἰς τὴν ἐξοχήν. Βεβαίως πάντες, σοφοὶ καὶ ἄσοφοι, θὰ αἰσθάνωνται περιπατοῦντες εὐάρεστον ἢ δυσάρεστον συναίσθημα ἂν ὁ καιρὸς ἦναι καλὸς ἢ ἄθλιος. Ἀλλ' ὅστις ἐσπούδασε βοτανικὴν ἢ φυσικὴν ἱστορίαν θὰ δοκιμάζῃ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἄφατον εὐχαρίστησιν ἐκ πραγμάτων, ἅτινα ὁ ἀπαίδευτος οὐδὲ νὰ φανταασθῇ οὐδὲ νὰ κατανοήσῃ δύναται πόσον εὐάρεστα καὶ διδακτικὰ εἶναι. Καὶ κάρφος χόρτου καὶ ἁπλοῦν ἔντομον παρέχουσιν ἐνίοτε μυρίας παρατηρήσεις καὶ σκέψεις.

Ἡ ἀνάγνωσις προσέτι ἐνέχει καὶ γενικώτερόν τι ἐνδιαφέρον. Εἰς τὰς πικρίας καὶ ὀδύνας τοῦ βίου, εἰς ἃς πάντες πλούσιοι καὶ πένητες ὑποκείμεθα, πόθεν ἀντλοῦμεν τὴν εἰλικρινεστέραν παρηγορίαν;

Ἐκ τῶν βιβλίων. Ἐκεῖ ἀπαντῶμεν ἀνθρώπους, οἵτινες ὑπέφερον, διηγουμένους τὰς θλίψεις των· φίλους, ζήσαντας αἰῶνας ὁλοκλήρους πρὸ ἡμῶν, ἀλλὰ παραμυθοῦντας ἡμᾶς, διότι θρηνοῦσι μεθ' ἡμῶν καὶ ταυτίζουσι τὰς θλίψεις των μὲ τὰς ἡμετέρας. Ταῦτα εὑρίσκομεν ἐν τοῖς βιβλίοις καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ κατ' ἐξοχὴν βιβλίῳ, τῷ Εὐαγγελίῳ.

Ὅταν ἡ μήτηρ σου ἀσθενῇ, ὅταν ἡ σύζυγός σου ἀσθενῇ, μετὰ τὴν ἰατρικὴν ἐπίσκεψιν θὰ ταῖς ἀπευθύνῃς τὰς συνήθεις τετριμμένας παραμυθητικὰς φράσεις; Οὐχί· ὑπάρχει βιβλίον εἰς τὰς χεῖρας ἁπάντων εὑρισκόμενον, γραφὲν δὲ πρὸς παραμυθίαν τῶν θλιβομένων. Ἀναγνώσατε εἰς αὐτὰς τὸ εὐαγγέλιον καὶ θὰ κατανοήσητε τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ πόσον ὑψηλοί εἰσιν οἱ παραμυθητικοὶ αὐτοῦ λόγοι. Εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός, οἱονεὶ ἀναγεννώμενος ἐν τῷ βιβλίῳ ἐκείνῳ καὶ καθήμενος παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τοῦ ἀσθενοῦς, ὅπως παραμυθήσῃ αὐτόν.

ΑΠΟΔΗΜΟΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΓΛΥΚΟΧΑΡΑΓΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΟΥ

ΕΛΛΑΜΙΣ

... Χωρὶς Ἑλλάδα! τῶξευρα τί θὰ εἰπῇ· μὰ τώρα
Χίλιαις φοραῖς καλλίτερα γνωρίζω τί ἀξίζει·
Σ' αὐτὴ τὴ πλάσι τὴ πλατειά, ποιός τόπος καὶ [ποιά χώρα
Σὰν τὴ γλυκειὰ μανοῦλά μας ἀρώματα σκορπίζει;

(Ἀχιλλεὺς Παράσχος).

*
* *

— Κωστῆ, σήκου νὰ ἰδῇς τὴν Ἑλλάδα...

Ἦτο ἡ φωνὴ τοῦ πατρός μου, ὁ ὁποῖός με ἀφύπνιζε. Ζαλισμένος ἀπὸ τὴν θαλασσοταραχὴν δύο ἡμερῶν (τὴν Τετάρτην εἴχομεν ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἀλεξανδρείας), κατώρθωσα τὴν πρωΐαν ἐκείνην νὰ εὕρω ὀλίγην ἀνακούφισιν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως, ἀφ' ὧν ἀποτόμως μὲ ἀπέσπασεν ἡ φωνὴ τοῦ πατρός μου.

— Σήκου νὰ ἰδῇς τὴν Ἑλλάδα.

Ὡς γλυκεῖα καὶ ἐναρμόνιος μουσικὴ ἤχησαν αἱ λέξεις αὗται εἰς τὰ ὦτά μου καὶ ἡ καρδία μου ἤρχισε νὰ δοκιμάζῃ τοὺς παλμοὺς ἐκείνους, ὑφ' ὧν συνήθως καταλαμβάνεται ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ὅταν γνωρίζῃ ὅτι ἡ πραγματικότης μέλλει νὰ ἐπιστέψῃ τόσα ὡραῖα ὄνειρα καὶ νὰ ἐκπληρώσῃ τόσας χρυσᾶς ἐλπίδας.

Μετ' ὀλίγον εὑρισκόμην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ « Πρίγκηπος Ἀμπᾶς ».

Οὐδέποτε θὰ λησμονήσω τὴν ἐντύπωσιν, ἣν μοι παρήγαγεν ἡ τοῦ περιβάλλοντος μυστικὴ ἁρμονία, ἧς τὴν ἀπήχησιν ζωηρῶς συνησθάνθη ἡ ὑπὸ σφοδρᾶς συγκινήσεως συνεχομένη καρδία μου.

Ἑλληνικὴ θάλασσα φιλεῖ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου μας· αἰσθάνομαι τὴν δρόσον της νὰ βρέχῃ τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἐντὸς τοῦ βαθυκυάνου χρώματός της μοὶ φαίνεται ὅτι διακρίνω μυρίας πτυχὰς τῆς γλυκυτάτης Σημαίας μας. Δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ προβάλλουσιν αἱ περικαλλεῖς τοῦ Αἰγαίου νύμφαι, λουόμεναι εἰς τὰ γαλανά του νερά.

Ἐφανταζόμην ὡραίαν τὴν Ἑλλάδα καὶ θερμὴν πρὸς αὐτὴν ἔτρεφον ἀγάπην, ἀφ' ἧς στιγμῆς συνησθάνθην τί ἐστὶ Πατρίς, ἀλλ' ὅτε πλέον ἀντελήφθην ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἔκπαγλον καλλονήν της καὶ ἔμεινα ἔκπληκτος πρὸ τοῦ πανοράματος ὅπερ ἐξετυλίσσετο ἐνώπιόν μου, ἡ ἀγάπη μου ἐκορυφώθη.

Ὦ! ἂς μὴ ζητήσῃ τις τὴν ἐλαχίστην δόσιν φαινομενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐν τοῖς λόγοις μου. Εἶναι μικρὰ ἡ χαρὰ παιδίου, ὅπερ εὑρίσκεται τόσα ἔτη μακρὰν τῆς μητρός του καὶ τὸ ὁποῖον ἀκούει νὰ ὁμιλῶσι πάντοτε περὶ αὐτῆς, εἶναι, λέγω, μικρὰ ἡ χαρὰ τοῦ παιδίου τούτου ὅταν κατορθώσῃ τέλος μίαν ἡμέραν νὰ ῥιφθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας ἐκείνης, ἣν ὁλοψύχως ἐπόθει καὶ τῆς ὁποίας ἡ συμπαθὴς ἰδανικὴ μορφὴ οὐδὲ πρὸς στιγμὴν κατέλιπεν αὐτό;

Ἐὰν πράγματι φθάνωσι μέχρι τῶν ψυχῶν μας ἀκτῖνες ἐκ τοῦ ἀοράτου ἡμῖν ἡλίου ὁ ὁποῖος καλεῖται Εὐτυχία, ἡ λαμπροτέρα χρυσῆ ἀκτὶς φωτίζει ἡμᾶς τὴν στιγμὴν καθ' ἣν μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ λέξεις ἀρρήτου ἀγάπης εἰς τὰ χείλη, θὰ χαιρετήσωμεν διὰ πρώτην φορὰν τὴν Πατρίδα μας.

Πόσον μᾶλλον ὅταν ἡ Πατρὶς αὕτη εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἧς τὸ γλυκὺ ὄνομα εἶνε ἡ μόνη παρηγορία διὰ τοὺς εἰσέτι στενάζοντας ἀδελφούς μας!

Καθόσον πλησιάζομεν, ἡ εἰκὼν καθίσταται μεγαλοπρεπεστέρα. Ἄνωθεν χθαμαλῆς πεδιάδος δύο ὑψηλὰ ὄρη διαγράφονται. Ἡ Πεντέλη μὲ τὰ στίλβοντα μάρμαρά της καὶ ὁ Ὑμηττὸς μὲ τὰς ἐξ ἀρωματώδους μέλιτος κυψέλας του. Καὶ μεταξὺ αὐτῶν, ἐν τῷ μέσῳ μαγικῆς ἀνταυγείας, ὑψοῦνται ὑπερήφανοι οἱ ἀθάνατοι κίονες τοῦ Παρθενῶνος.

Ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τὸ ἀφρόλουστον Φάληρον καὶ ὁ εὐρὺς λιμὴν τοῦ Πειραιῶς.

Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐξακολουθήσωμεν τὸν πλοῦν μέχρι Σαλαμῖνος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον παρ' ὅλην τὴν ἀνυπομονησίαν νὰ φθάσω μίαν ὥραν ταχύτερον εἰς Ἀθήνας, δέν με δυσηρέστησε. Περὶ τὴν μεση-

βρίαν προσηράξαμεν εἰς τὸν ὅρμον τοῦ 'Αγίου Γεωργίου (Σαλαμῖνος).

Ραγδαία βροχὴ ὑπεδέχθη τὴν ἄφιξίν μας. Μετ' εὐγνωμοσύνης ἐδέχθην τὸ εὐείωνον τοῦτο δῶρον τοῦ 'Ελληνικοῦ Οὐρανοῦ, ὅπερ νέα προσέθηκε θέλγητρα εἰς τὸ πέριξ τοπεῖον.

'Ανυπομόνως ἀνέμενον τὴν δείλην, ὁπότε μετὰ τῶν φίλων μου συνταξειδιωτῶν εἰσῆλθον ἐντὸς τῆς ἀναμενούσης λέμβου, ἥτις ἀπεβίβασεν ἡμᾶς εἰς τὸ νησίδριον τοῦ 'Αγίου Γεωργίου. Πρώτην φορὰν ἐπὶ τῆς ζωῆς μου ἔθετον τὸν πόδα ἐπὶ 'Ελληνικοῦ ἐδάφους. Μυρωμένοι, δροσεροὶ θάμνοι καὶ πτωχὸν ἐρημοκκλήσιον, ἰδοὺ τὰ κοσμήματα τοῦ νησιδρίου, τοῦ ὁποίου ἡ πενιχρότης οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον μειοῖ τὴν ἀξίαν, ἣν τῷ δίδει τόσον ἔνδοξον περιβάλλον.

Εἶχον ἀγαπήσῃ τὴν μικρὰν ταύτην λωρίδα καὶ μετὰ μεγάλης λύπης ἀπεχαιρέτων αὐτήν, ὅπως ἐπιστρέψω εἰς τὴν εἱρκτὴν τοῦ ἀτμοπλοίου. Ὅτε δὲ τὴν νύκτα, καθήμενος μόνος εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ καταστρώματος, ἀνεκάλουν ἀναμνήσεις παρῳχημένων χρόνων καὶ κατειχέμην οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς πέριξ κοιμωμένης φύσεως, μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουον ἕνα βαθὺν στεναγμὸν νὰ ἐξέρχηται ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τοῦ Αἰγάλεω καὶ μετ' ὀλίγον ἐν ἐνθουσιῶδες ᾄσμα τοῦ κύματος νὰ διαδέχηται αὐτόν, τὸν στεναγμὸν ὃν ἐξέπεμψε τὸ στῆθος τοῦ ἡττημένου βασιλέως καὶ τὸ ᾄσμα ὅπερ ἔψαλλεν ὁ Αἰσχύλος ὡς παιᾶνα τῆς ἀθανάτου νίκης τῶν 'Ελλήνων.

Κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΣ
ΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΑΝΔ
(1804-1904)

..... «Ὅπως ὁ 'Αλφόνσος Δωδὲ εἰς τὰ 'Ηλύσια Πεδία καθήμενος ἐπὶ βράχου τῆς Προβηγγίας του, ὅπως ὁ Βαλζὰκ παρατηρῶν τοὺς Παρισινοὺς διερχομένους τὴν δενδροστοιχίαν Φριενδλὰνδ οὕτω καὶ ἡ Γεωργία Σὰνδ ἐστηριγμένη ἐπὶ λίθου τῆς μελανῆς Κοιλάδος, φαίνεται ἀνακαλοῦσα τρόπον τινὰ τὰς πρώτας ὀπτασίας της, τὴν 'Ινδιάναν ἢ τὴν Βαλεντίνην. Καὶ οἷαν ἄλλοτε τὸ Λουξεμβοῦργον εἶδεν αὐτὴν κατὰ τὴν ὥραν τῶν πρώτων ὀνειροπολήσεών της, τοιαύτην θὰ ἐπανίδωμεν καὶ ἐν τῷ μέλλοντι....», λέγει ἐν τῷ λόγῳ του ὁ 'Ιούλιος Κλαρετὺ κατὰ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τῆς Γεωργίας Σὰνδ 'Η τελετὴ ἐγένετο τῇ 1ῃ 'Ιουλίου τοῦ παρόντος ἔτους ἐν τῷ κήπῳ τοῦ Λουξεμβούργου πλησίον τῆς ὁδοῦ Racine Feuillantines - Gay-Lussac, ὅπου ἡ συγγραφεὺς ἀλληλοδιαδόχως κατῴκησεν, ἀπέναντι τοῦ 'Ωδείου, τοῦ εὐνοουμένου της θεάτρου, ὅπου καὶ πλεῖστα ἔργα της ἐπαίχθησαν.

'Ο ἀνδριὰς εἶναι ἔργον τοῦ γλύπτου Sicard. Τῆς τελετῆς προΐστατο ὁ διευθυντὴς τῶν 'Ωραιῶν Τεχνῶν. 'Επὶ τῆς ἐξέδρας διεκρίνετο ὁ 'Ιούλιος Κλαρετύ, ὁ Marcel Pevost, ὁ νοσηλεύσας τὴν Σὰνδ ἰατρὸς Fabre καὶ αἱ ἔγγονοι τῆς συγγραφέως Κα Αὐγὴ Σὰνδ καὶ Κα Γαβριέλλα Σὰνδ. 'Η Γεωργία Σὰνδ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Μαυρικίου Dupin, λαμπροῦ οὐσσάρου τῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἀξιωματικοῦ τοῦ ἐπιτελείου τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως. 'Η Αὐγὴ Dupin μέχρι ἡλικίας δεκατεσσάρων ἐτῶν ἀνετράφη ἐν τῇ ἐπαύλει Nohant ὑπὸ τῆς μάμμης της, γυναικὸς πνευματώδους καὶ λίαν μεμορφωμένης, θαυμαστρίας τοῦ Βολταίρου καὶ τοῦ Ρουσσώ. Κατὰ τὸ 1817 ἡ Αὐγὴ ἐστάλη εἰς σχολὴν μοναχῶν εἰς Παρισίους, ἔνθα ἔμεινε μέχρι τοῦ 1820, ἐποχὴν καθ' ἣν ἀπώλεσε τὴν μάμμην της. Μετὰ πάροδον ὀλίγου χρόνου παρὰ τὴν ἀποστροφὴν ἣν ᾐσθάνετο διὰ τὸν γάμον, ὑπανδρεύθη ἀναγκασθεῖσα ὑπὸ τῶν γονέων της ἀπόμαχον ἀξιωματικόν, τὸν Βαρῶνον Dudevant, ἐξ οὗ ἔσχεν υἱὸν τὸν Μαυρίκιον, μετέπειτα διακεκριμένον φιλόλογον καὶ θυγατέρα, ἥτις ὑπανδρεύθη τὸν διάσημον ἀνδριαντοποιὸν Clesinger. 'Εν τῷ γάμῳ της, ἡ Γεωργία Σὰνδ δὲν εὗρε τὸ ἰδεῶδες τῆς εὐτυχίας της, ἣν ὠνειρεύθη, καὶ κατὰ τὸ 1831 ἐγκατέλιπε τὴν ἐπαυλιν Nohant μεταβᾶσα εἰς Παρισίους πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας της διὰ τῆς ἐργασίας. Τότε συνεδέθη στενῶς μετὰ τοῦ 'Ιουλίου Σανδώ, νέου ἐμφορουμένου ὑπὸ εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ἰδεῶν, μεθ' οὗ συνειργάθη. 'Από τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄρχεται ὁ φιλολογικὸς βίος τῆς Γεωργίας Σὰνδ.

Κατὰ τὸ 1832 δημοσιεύεται ἡ 'Ινδιάνα· κατὰ δὲ τὸ 1833 ἡ Λελία. Ἔκτοτε δὲν παύει πλέον καὶ καθ' ἕκαστον ἔτος, ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν, μᾶς παρέχει ἀνὰ ἓν ἢ δύο μυθιστορήματα ἢ διηγήσεις βιογραφικὰς ἢ κριτικάς. 'Η εὐκολία μεθ' ἧς γράφει εἶναι ἀπίστευτος. 'Η ἰδία ἀναγνωρίζει, ὅτι εὐκόλως καὶ ἀκόπως γράφει, ὅτι αἱ ἰδέαι της ἀφυπνίζονται καὶ συμπλέκονται ἀφ' ἑαυτῶν ἀκολουθοῦσαι τὴν φορὰν τῆς γραφίδος, ὅτι κατὰ τὸν βίον της πολλὰ εἶχε παρατηρήσῃ καὶ ἀρκούντως ἐννοήσῃ τοὺς χαρακτῆρας καὶ ὅτι ἑπομένως γνωρίζει τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἵνα τὴν ἀπεικονίσῃ. 'Από τὸ 1832 ὁπότε τὸ πρῶτον ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Γεωργία Σὰνδ», μέχρι τοῦ 1876 ὁπότε ἔγραψε τὸ τελευταῖον ἄρθρον διὰ τὸν «Χρόνον» — τὸ μετὰ τὸν θάνατόν της δημοσιευθὲν — κατὰ τὰ τεσσαράκοντα τέσσαρα ταῦτα ἔτη συνέγραψε περὶ τὰ πεντήκοντα μυθιστορήματα, ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν γένει ἔργων της δύναται νὰ ἀνέλθῃ εἰς ἑκατὸν δέκα τόμους. Τὸ ἔργον της δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία διακριτικὰ μέρη, τρεῖς χαρακτηριστικὰς πηγὰς ἐμπνεύσεων, τριῶν διαδοχικῶν ἐποχῶν. Τρωθεῖσα ὑπὸ τῆς σκληρᾶς πείρας τοῦ γάμου της καὶ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ῥωμαντισμοῦ τῆς ἐποχῆς της, συγγράφει κατὰ τὴν πρώτην ταύτην περίοδον

τοῦ βίου της, ὡς συγγραφέως, ἔργον ὡς τὴν 'Ινδιάναν ἢ Βαλεντίνην ὑπερεκχειλίζοντος λυρισμοῦ, ἰδεαλισμοῦ καὶ ῥωμαντισμοῦ.

Καθιστᾷ τὸν Ἔρωτα κυρίαρχον ἱερὸν καὶ ἀχαλίνωτον· καταδικάζει τὴν κοινωνίαν, ἥτις καταπιέζει τὸ πάθος χάριν τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ νόμου τὸν ἄνδρα ὅστις ὢν ἰσχυρότερος εἶναι κυρίαρχος τῆς γυναικός:

«Ὦ βδελυρὰ παραβίασις τῶν ἱερωτέρων δικαίων! 'Επονείδιστος τυραννία τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικός! Γάμος, κοινωνία, θεσμοθεσία, μῖσος ἐναντίον σας! μῖσος θανάσιμον». 'Εν δὲ τῇ Λελίᾳ: «Ποῖον εἶναι τὸ παρὰ φύσιν ἐκεῖνο ἔγκλημα διὰ τὸ ὁποῖον νὰ εὑρίσκηται τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς αἰωνίαν νηπιότητα; 'Η κηλὶς τοῦ ἁμαρτήματος βαρύνει, κατὰ τὴν ἰουδαϊκὴν παράδοσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς γυναικὸς καὶ ἐκ τούτου ἡ δουλεία της. 'Αλλὰ τῇ εἶχε δοθῇ ἡ ὑπόσχεσις ὅτι θὰ συνέτριβε τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφεως. Πότε λοιπὸν ἡ ὑπόσχεσις αὕτη θὰ πληρωθῇ;»

Πλήρης ἀγαθότητος, ἀγαθότητος βαθείας καὶ ἀπείρου, καταπραϋνθεῖσα διὰ τῆς ἀνακτήσεως τῆς ἐλευθερίας της μετὰ τὸ διαζύγιον, στρέφει βλέμμα πέριξ αὐτῆς καὶ ζητεῖ ἀντικείμενα τῆς συμπαθείας της ξένα πρὸς τὰς διαθέσεις τῆς καρδίας.

'Αντικείμενον δὲ τῆς συμπαθείας της γίνεται ἡ πάσχουσα ἀνθρωπότης, εἰς ἣν ὁλοψύχως ἀφοσιοῦται.

Τὰ μυθιστορήματά της κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην περίοδον δύνανται νὰ θεωρηθῶσι καθαρῶς σοσιαλιστικά. 'Εντὸς δεκαετίας ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1846 δημοσιεύει νέαν σειρὰν ἔργων, ἐν οἷς καταφαίνεται ἡ ἰσχυρὰ θέλησίς της πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς πορείας τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς πᾶν ἰδεῶδες, εὐγενὲς καὶ δίκαιον, πρὸς πραγματοποίησιν δύο ὀνείρων γεγραμμένων ἄλλοτε ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐφημερίδος. «'Η Σφαῖρα»: «'Εκάστῳ κατὰ τὴν κλίσιν του, ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα του» καί: «ὅλαι αἱ κοινωνικαὶ θεσμοθεσίαι ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι σκοπὸν τὴν βελτίωσιν τῆς τύχης τῆς πολυαριθμοτέρας καὶ πτωχοτέρας τάξεως ὑπὸ ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ἔποψιν».

Τότε γραφει τὸν Compagnon du tour de France (1840), le Meunier d'Angibault (1846) κ.τ.λ. δημιουργεῖ κοινωνικὸν μυθιστόρημα, ἔνθα ἐκθέτει τὸ ὄνειρόν της, ὄνειρον χρυσῆς ἐν τῷ μέλλοντι ἐποχῆς, καθ' ἣν συντελεῖται ἡ ἰσότης, ἡ ἀδελφοποίησις καὶ συγχώνευσις τῶν κοινωνικῶν τάξεων. 'Αλλὰ τίνι τρόπῳ θὰ ἐπιτευχθῇ ἡ συγχώνευσις, ἡ ἰσοπέδωσις αὕτη; Διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ, τοῦ Ἔρωτος. Νέος ὡραῖος καὶ εὐφυής, ἐργάτης ἢ χωρικὸς ἐρᾶται ὡραίας καὶ τελείας νεάνιδος, ὑψηλῆς κοινωνικῆς θέσεως καὶ πλουσίας. Νυμφεύονται καὶ ἰδοὺ ἡ συγχώνευσις τῶν τάξεων. Γνωστὸν εἶναι ὁποῖον ἐνεργὸν μέρος ἔλαβεν ἡ Γεωργία Σὰνδ εἰς τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 48· «πιστεύουσα εἰς τὴν αἰωνίαν τῆς ποιήσεως ἐπὶ τοῦ πλήθους ἐπιρροήν, εἰς τὴν ὁριστικὴν νίκην ἑνὸς Λαμαρτίνου εἰς τὸ Δημαρχεῖον»· ἐλπίζουσα ἀφ' ἑνὸς μὲν εἰς νέαν μεταβολὴν τοῦ καθεστῶτος, καθ' ἣν ἡ δυστυχία ἤθελεν ἐξοστρακισθῇ ἐκ τοῦ κόσμου, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν βασιλείαν τῆς εὐτυχίας, τῆς ἰσότητος καὶ τῆς ἀδελφοποιήσεως.

Αἱ αἱματηραὶ ὅμως σκηναὶ τοῦ 'Ιουνίου κατεκρίμνησαν αὐτὴν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ὀνείρου της. Φεύγει μὲ ἔντρομον καρδίαν καὶ κρύπτει τὸ ἄλγος καὶ τὴν ἀπελπισίαν της εἰς τὸ βάθος τῆς προσφιλοῦς ἐπαρχίας της, τῆς Berry. 'Από τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀρχίζει περιγραφὰς ἀγροτικῶν σκηνῶν ἄνευ παθῶν καὶ ἄνευ ἐκθέσεως θεωριῶν. Τὸ Τέλμα τοῦ διαβόλου, καὶ ἡ Μικρὰ Φαδέττη θεωροῦνται ὡς ἀριστουργήματα τοῦ εἴδους των.

Εἰς τὰς τρεῖς ταύτας περιόδους τοῦ φιλολογικοῦ βίου τῆς Γεωργίας Σὰνδ, δύναται νὰ προστεθῇ καὶ τετάρτη, ἡ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας καθ' ἣν ἀπηλλαγμένη παθῶν καὶ γαλήνιος προσφέρει εἰς τὸ κοινὸν ἔργα, οἷα ὁ Jean de la Roche.

'Εκεῖνο ὅπερ ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην εἶναι ὅτι συχνάκις τὸ καλλίτερον μέρος τῶν ἔργων της εἶναι αἱ ἀρχαί της. Τοῦτο δὲ διότι ὡς ἀρχὴν ἔχει ὅτι ἵνα εὕρῃ τις ὑπόθεσιν μυθιστορήματος ἀρκεῖ νὰ ῥίψῃ περὶ αὐτὸν ἓν βλέμμα καὶ ὡς σημεῖον ἀφετηρίας νὰ λάβῃ τὴν πραγματικότητα· ἀλλὰ σὺν τῷ χρόνῳ ἀπομακρύνεται ἀνεπαισθήτως, παραμορφοῦσα τοὺς πραγματικοὺς τύπους ἐπὶ τὸ ἰδανικώτερον καὶ ὑψηλότερον.

Τοῦτο ἀκριβῶς ἔκαμε τὸν Βαλζὰκ νὰ εἴπῃ.

«'Η ἐξιδανίκευσις καὶ ὁ ἐξωραϊσμὸς τῶν πραγμάτων εἶναι γυναικεῖον ἔργον».—

Τὰ δευτερεύοντα πρόσωπα πλησιάζουσι μᾶλλον πρὸς τὴν πραγματικότητα, διότι ἀφίνει αὐτὰ οἷα πράγματι εἶναι.

'Η Γεωργία Σὰνδ κατὰ τοὺς κριτικοὺς πρέπει νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν μεγάλων φιλολόγων τῆς Γαλλίας. Ὅτε ἀπέθανεν, ὁ Ρενὰν εἶπε περὶ αὐτῆς: «Κάτι θὰ ἐκλείψῃ ἐν τῷ μέλλοντι ἀπὸ τὴν συμφωνίαν μας, μία χορδὴ ἐθραύσθη ἐκ τῆς λύρας τοῦ αἰῶνος».

'Ο δὲ Lomenie «... 'Αναγινώσκων τις τὰ ἔργα τῆς Σὰνδ ἐννοεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἡ ζωή· ὅτι ἡ φαντασία δὲν εἶναι ἡ κρίσις καὶ ὅτι οἱ ποιηταὶ θὰ εἶναι πάντοτε ποιηταί, δηλαδὴ ἵνα ὁμιλήσωμεν ὅπως ὁ σοφώτερος καὶ ὁ ἐξοχώτερος μεταξὺ αὐτῶν, πτηνὰ μελῳδικὰ τὰ ὁποῖα ᾄδουσι διὰ πάντα θόρυβον εἴτε ἔξωθεν εἴτε ἔσωθεν προερχόμενον, θέλγοντα ἢ ἐκφοβίζοντα, ἑλκύσοντα ἢ ἀπωθοῦντα· εἴτε ῥύαξ κελαρίζει, εἴτε λαὸς ταράσσεται, εἴτε θάλασσα μυκᾶται, εἴτε θρόνος καταρρέει, εἴτε χίμαιρα ἀφίπταται, τὸ πτηνὸν ᾄδει, πάντοτε ᾄδει, διατρέχει ὅλους τοὺς τόνους· μὴ τῷ ζητεῖτε τὸ αἴτιον τῶν ᾀσμάτων του, ᾄδει διότι εἶναι πτηνόν».

Π. Α. Π.

Η ΔΟΚΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

I

Μεγίστη ἦτο ἡ θλῖψις τοῦ καπετὰν Ἀνδρέα διότι δὲν εἶχεν υἱόν, τὸν ὁποῖον μικρὸν ἔτι θὰ ὡδήγει εἰς τὴν θάλασσαν, καθήμενον μεταξὺ τῶν σχοινίων καὶ τῶν δικτύων, — καὶ ἡ αἴτησις εἰς γάμον τῆς μόνης θυγατρός τοῦ ὑπὸ νέου «τῆς στερηᾶς» τῷ ἐφαίνετο ἡ μεγίστη τῶν ὕβρεων.

Α! βεβαίως! ἦτο ῥωμαλέος καὶ σοβαρὸς νέος, εὐφυής, εἰλικρινὴς καὶ ἱκανὸς νὰ ἐμπνεύσῃ αἴσθημα. διότι καὶ ἡ Λουΐζα ἐξ ἄλλου εἶχε τὴν ψυχὴν πλήρη ὀνείρων καὶ πόθων.

Ἡ μήτηρ, ἂν καὶ ἐσέβετο τὰς ἰδέας τοῦ συζύγου της, οὐχ' ἧττον ὅμως δὲν ἦτο ἀναίσθητος εἰς τὴν γλυκύτητα τοῦ τόσον εἰλικρινοῦς καὶ σιωπηλοῦ τούτου ἔρωτος· καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὰς ἑσπέρας τῆς ἐπιτυχοῦς ἁλιείας, ἐμεσολάβει ὑπὲρ τῆς Λουΐζης καὶ προσεπάθει νὰ μετατρέψῃ τὰς ἰδέας τοῦ πατρός της.

— «Ξεύρεις, καπετὰν Ἀνδρέα πῶς εἶσαι κακὸς πατέρας; Δὲν σκέπτεσαι πῶς δὲν εἶσαι παρὰ ἕνας πτωχὸς ψαρᾶς; καὶ τί 'μπορεῖ νὰ φέρῃ στὴν κόρη μας τὴν εὐτυχίαν; Ἕνα καλὸ χωράφι, μὲ καμμιὰ δωδεκαριὰ ἀγελάδες ... τὶ λές; ... καὶ ἄλογα.....

— Καλά, ἂς πωλήσῃ ὅ,τι ἔχει, ἂς ἀγοράσῃ μία βάρκα, καὶ εἶναι δικός μας!

— Μὰ δὲν καταλαβαίνεις λοιπὸν τίποτε; ἂν ἦτο ψαρᾶς σὰν καὶ σένα, δὲν θὰ ἤτανε πλούσιος.

Ἀγελάδες, χωράφι, μάλιστα! ... παρὰ ψάρια!...

— Δὲν λέγω ὄχι, ἀπήντησεν ἀμετάβλητος ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ξέων τὸ οὖς· ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι ἕνας ἄνθρωπος, σωστὸς ἄνθρωπος, πρέπει νὰ εἶναι ναύτης.

— Οἱ πρόπαπποι του ἦσαν, φαίνεται. Ἔπειτα οἱ ἄλλοι ἔμειναν εἰς τὴ στερηὰ καὶ αὐτὸς δὲν μπορεῖ περὰ νὰ γίνῃ ναύτης, ἐπειδὴ εἶναι τὸ στήριγμα τῶν γονέων του, τοὺς ὁποίους ἀγαπᾷ πολύ. Καὶ ἔχει δίκαιον, δὲν εἶναι ἀλήθεια;

— Δὲν λέγω ὄχι!....

— Κι' αὐτὸ δὲν τὸν ἐμποδίζει ν' ἀγαπᾷ τὴν θάλασσα! Τὴν Κυριακή, τὸ ξεύρεις πῶς ἡ μόνη εὐχαρίστησίς του εἶναι νὰ πηδήσῃ σὲ μιὰ βάρκα καὶ νὰ ἔλθῃ ἀπὸ τὸ Σαλενὲλ εἰς τὸ Οὐΐστρεχαμ. Καί Θεέ μου! δὲν τὸν εἶδες καμμιὰ φορὰ νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸν λιμένα μὲ τρικυμία καὶ νὰ περνᾷ τὴν θάλασσα γιὰ τίποτε, γιὰ διασκέδασι, διότι ἔχει τὴν ἀγάπη τῆς θάλασσας εἰς τὸ αἷμά του, ἀπὸ μικρὸ παιδί.

— Εἶναι παλληκάρη! Δὲν φοβᾶται τίποτε! συμφωνῶ. — ἀλλὰ εἶναι «τῆς στερηᾶς».....

Ἀπὸ ἓξ ἤδη μηνῶν ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ἀνθίστατο εἰς τὴν ἥσυχον ἐπιμονὴν τῶν ἐρωτευμένων ἂν καὶ δὲν ἐφανέρωνε τὴν δυσαρέσκειάν του. Δὲν εἶχεν ὅμως τὴν δύναμιν νὰ τοὺς χωρίσῃ· ἄφινεν αὐτοὺς νὰ συνομιλῶσι μὲ ἀθῳότητα ἐπὶ τῆς προκυμαίας, κατὰ τὰ ἀπογεύματα τῶν Κυριακῶν. Καὶ ἴσως ἡ ἰσχυρὰ αὐτῶν ἐλπίς, ἐκλόνιζε τὴν ἀπόφασιν τοῦ καπετὰν Ἀνδρέα, χωρὶς καὶ αὐτὸς νὰ τὸ ἐννοῇ.

Πάντες οἱ ἁλιεῖς τοῦ Οὐΐστρεχαμ ἐνδιεφέροντο νῦν μετὰ συμπαθείας ὑπὲρ τῆς μικρᾶς ἐκείνης χαριέσσης ἐρωτευμένης, καὶ βεβαίως ὁ καπετὰν Ἀνδρέας, κατ' αὐτοὺς, δὲν εἶχε καὶ τόσον δίκαιον.

— Ἀφοῦ ἀγαπῶνται, καὶ ἡ τύχη των εἶναι καλή!

— Ἔπειτα ἡ στερηὰ εἶναι περὸ σίγουρη ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του φαινομενικῶς μὲν κωφὸς εἰς τὰ σκώμματα τῶν συντρόφων του, σκώπτων δὲ καὶ αὐτὸς ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ τὸν δυστυχῆ Βίκτωρα, τὸν ὑπομονητικὸν ἐραστήν, ὃν ἐδέχετο μὲν ὡς φίλον, δὲν τῷ ἔλεγεν ὅμως καὶ τὸ «Ναί».

Ἐν τούτοις, ἐνδομύχως ἐκ συμπαθείας πρὸς αὐτὸν καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν Λουΐζαν, ἣν ἐλάτρευεν, ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ἤυχετο νὰ ἐπέλθῃ περιστατικόν τι τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο, χωρὶς νὰ προσβάλῃ τὴν φιλαυτίαν του, νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ εἴπῃ τὸ «Ναί!».

II

Εὑρισκόμεθα περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου. Τὸ ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου, πασιφανῆ σημεῖα εἶχον προαναγγείλῃ ἀτμοσφαιρικὴν ταραχὴν καὶ αἱ ἁλιευτικαὶ λέμβοι ἐφάνησαν εἰσερχόμεναι ἐσπευσμένως ἐντὸς τοῦ λιμένος. Τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς αἱ ἐν τῷ πελάγει ἀναχθεῖσαι ἔσπευσαν νὰ ἐπιστρέψωσι. Καί, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἡ μέχρι τοῦδε γαληνιῶσα θάλασσα, ἐξωγκώθη αἰφνηδίως, ἐγείρουσα φοβερά, παμμεγέθη κύματα, ἅτινα ἔθραυεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς.

Πάρχυτα, ἡ θύελλα ηὔξησε περισσότερον, καθιστῶσα ἀγρίαν τὴν θάλασσαν.

Ἄνευ ἐργασίας, οἱ ἁλιεῖς εἶχον συναθροισθῇ ἐπὶ τῆς προκυμαίας, πέριξ τοῦ κώδωνος ἐξ οὗ ὁ ἰσχυρὸς ἀὴρ ἀπέδιδεν ἐνίοτε βραχεῖς καὶ πενθίμους ἤχους, τρόπον τινὰ ἐπικηδείους τῆς διακεχυμένης ἐκείνης ἀγωνίας.

— Παλιόκαιρος!

— Βέβαια — βέβαια!.... μόνον μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ μποροῦσε κανένας νὰ σωθῇ.

Καί, αἴφνης, ἡ καταιγὶς ἐξέσπασε, φωτίζουσα ὅλην τὴν μέλαιναν ἐκείνην ἔκτασιν τῆς θαλάσσης, ἐνῷ συγχρόνως γενικὸς κατακλυσμὸς ὕδατος ἤρχισε νὰ πίπτῃ.

Οἱ ἄνδρες ἐν τούτοις ἐξηκολούθουν νὰ μένωσι, μαγνητιζόμενοι ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ μεγαλείου τῶν στοιχείων.

Παρετήρουν τετυφλωμένοι σχεδὸν ὑπὸ τῶν ἀστραπῶν καὶ τοῦ ἰσχυροῦ ἀνέμου.

Αἴφνης εἷς ἐξ αὐτῶν ἠγέρθη, διαπερῶν διὰ τοῦ βλέμματος τὰ σκότη τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ὁρίζοντος.

— Μιὰ βάρκα! ... ἐκεῖ, πρὸς βορρᾶν... κατ' εὐθεῖαν ἐμπρός μας!

Πάντες προσέβλεψαν μετ' ἀγωνίας καὶ συνεσφιγμένης καρδίας:

— Ἀλήθεια!... μιὰ βάρκα!... εἶναι χαμένη!

Ἐφαίνετο ταλαντευομένη ἐν μέσῳ τῶν γιγαντιαίων κυμάτων. Ὁδηγουμένη μεθ' ἱκανότητος καὶ ἀταραξίας θαυμασίας, ἥτις ἀπέσπα ὑποκώφους κραυγὰς θαυμασμοῦ, προϋχώρει ἐν τούτοις, διευθυνομένη πρὸς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος. Προϋχώρει, κρατουμένη ὑπὸ ὑπερανθρώπου θελήσεως, παλαίουσα κῦμα πρὸς κῦμα πρὸς τὸν θάνατον.

Οἱ ἁλιεῖς διέκρινον ἤδη ὅτι ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ δύο μόνον ἀνθρώπων: ὑφ' ἑνὸς γέροντος ἁλιέως, χειριζομένου μετὰ θαυμασίου θάρρους τὰ ἱστία της καὶ ἑνὸς νεανίου ἡμικεκλιμμένου ἐπὶ τοῦ πηδαλίου, ὅπως κρατῇ αὐτὸ στερεώτερον καὶ ἔχοντος ἐστραμμένην τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν γέροντα ὅπως λαμβάνῃ τὰς διαταγάς του.

Ἀλλ' αἴφνης ἡ λέμβος κατελήφθη ἐκ τῶν πλαγίων καὶ ὁ ἱστὸς αὐτῆς κατέπεσεν!

Ὁ ἀνὴρ ἔπεσεν... Ἡ λέμβος ἐκινήθη μετὰ σφοδρότητος, ἐφάνη ὅτι θὰ βυθισθῇ.

..... Κατόπιν εἶδον τὸν γέροντα ἀνεγειρόμενον καὶ ὁρμῶντα ἐπὶ τοῦ πηδαλίου, ὅπως ἀποκαταστήσῃ τὴν ἰσορροπίαν.

Οἱ ἁλιεῖς προσέβλεψαν ἀλλήλους, σιωπηλοί, κατεχόμενοι ὑπὸ σκέψεως ἣν οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ ἐκφέρῃ.

— Ἐμπρός, παιδιά!.... πιὸς ἔρχεται μαζύ μου;

Ἦτο ὁ καπετὰν Ἀνδρέας.

Πάντες, ἐντρομοι ὠπισθοχώρησαν αὐτομάτως, ἀφίνοντες αὐτὸν μόνον.

Ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ἐπανέλαβεν:

— Ε! λοιπόν! παλληκάρια;

Μία χεὶρ ἐδράξατο τῆς ἰδικῆς του:

— Ἐγώ, καπετάνιε.....

— Σύ; ... Βίκτωρ!....

— Ναί, ἐγώ, τὸ παιδὶ «τῆς στερηᾶς»!...

Ὡραῖος ἐν τῷ καθήκοντι, διὰ μιᾶς κινήσεως τῆς χειρὸς ἀπορρίψας τὸν ἐπενδύτην, ὁ Βίκτωρ ἔστη θαρραλέος πρὸ τοῦ ἐκπεπληγμένου γέροντος.

— Σύ; ἐπανέλαβε, σύ;.... Γιὰ ἰδέ!.... Οἱ γεροντότεροι σύντροφοι διστάζουν!

— Ὄχι! Ὄχι! ἐρχόμεθα μαζύ σου, ἀνέκραξαν πολλοί, παρασυρθέντες ὑπὸ τοῦ παραδείγματος, αἰσχυνόμενοι ἴσως διότι προέλαβεν αὐτοὺς ὁ ἐραστὴς τῆς Λουΐζης.

— Καλά, παλληκάρια!... Μοῦ χρειάζονται τέσσαρες διὰ κολύμβημα, τέσσαρες διὰ τὰ κουπιά!....

— Εἶμαι ὁ τέταρτος! εἶπεν ὁ Βίκτωρ.

— Καὶ ἐὰν δέν θέλαμεν; ἠρώτησεν ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ἀτενίζων διὰ τοῦ μικροῦ μέλανος ὀφθαλμοῦ, τὸ σπινθηροβόλον βλέμμα τοῦ νέου.

— Ἐὰν δὲν θέλετε;.... Ὅταν θὰ περνᾶτε θὰ πέσω ἀπὸ τὸν κυματοθραύστην καὶ θὰ ἀναγκασθῆτε νὰ μὲ πάρετε!

— Καλά, παιδί μου! εἶπεν ὁ γέρων ἁλιεὺς μετὰ βαθείας συγκινήσεως.... Ἐμπρός!....

III

Μετὰ κόπου, τὸ πλοιάριον ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἤδη ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ὤθησιν ἐξ κωπῶν, — διότι δύο ἄνδρες ἤρχισαν ἀμέσως νὰ κενῶσι τὸ ὕδωρ τὸ ὁποῖον εἰσήρχετο, — οἱ σωτῆρες διηυθύνοντο πρὸς τὴν κινδυνεύουσαν λέμβον, ἣν ἀκατάβλητος θέλησις, διὰ μόνου τοῦ χειρισμοῦ τοῦ πηδαλίου, ἐκράτει ἐπὶ τῶν ἀφριζόντων κυμάτων.

Ἐπὶ τῆς ἀμμώδους παραλίας ὁ ὅμιλος τῶν ἁλιέων εἶχεν αὐξηθῇ ὑπὸ τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἔκλαιον σιωπηλῶς· καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης γραμμῆς ἡ Λουΐζα καὶ ἡ μήτηρ της ἔμενον ἐνηγκαλισμέναι, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀγωνιωδῶς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς ἑτοίμης νὰ καταβροχθίσῃ τὰ πάντα θαλάσσης.

Ὁ γέρων, ὅστις εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς κινδυνευούσης λέμβου, πρὸ τῆς ἐπικειμένης βοηθείας, προβαίνει εἰς ἀπελπιστικὴν πρᾶξιν. Καταλιπὼν τὸ πηδάλιον εἰς τὸν νέον, ἐγείρει τὸν θραυσθέντα ἱστὸν καὶ ἀναρτᾷ ἱστίον τό ὁποῖον διαχειρίζεται θαυμασίως.

Τοιουτοτρόπως κατορθώνει νὰ προχωρήσῃ ὀλίγον ἀκόμη.

Προϋχώρει διὰ σειρᾶς ἐπικινδύνων ἁλμάτων πρὸς τοὺς σωτῆράς του.

Τέλος, μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀνηκούστων πρσπαθειῶν κατώρθωσαν νὰ πλησιάσωσιν ἀλλήλους ἀρκούντως εἰς τρόπον ὥστε νὰ δυνηθῇ ὁ γέρων ἁλιεὺς μετὰ τοῦ υἱοῦ του — διότι ἦτο υἱός του — νὰ πηδήσῃ ἐν τῷ πλοιαρίῳ.

Ὁ δυστυχὴς εἶχεν ἤδη σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἐξαντληθῇ ἐκ τοῦ κόπου ὃν εἶχε καταβάλῃ.

Σχεδὸν σωθεὶς πλέον, ἠγέρθη κατὰ τὸ ἥμισυ ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου καὶ παρατηρῶν τὴν λέμβον, ἥτις εἶχεν ἤδη γίνῃ παίγνιον τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης.

— Καϋμένη, Καϋμένη Μαρία - Ρόζα..... ποῦ σὲ εἶχα βαπτίσῃ μὲ τὸ ὄνομα τῆς ἐγγονῆς μου!

Καὶ οἱ συνήθως στεγνοὶ ὀφθαλμοί του, ἐπληρώθησαν δακρύων

— Ἔ! καλά! θὰ τὴν φέρωμεν πίσω!

Ταχὺς ὡς ἡ σκέψις, ὁ Βίκτωρ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ μετά τινας κινήσεις, ἐπωφεληθεὶς τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τὸ χεῖλος τῆς «Μαρίας - Ρόζας» ἤγγιζε σχεδὸν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης ὥρμησεν ἐντός, κατέπεσεν, ἀνηγέρθη, πληγωμένος ἴσως, καὶ ἀποφασιστικῶς δι' ἑνὸς κτυπήματος τοῦ πηδαλίου ἔστρεψε τὴν λέμβον πρὸς τὴν ξηράν.

— Βίκτωρ!.... Φθάνει, παιδί μου!..... Γύρισε!

Ὁ γέρων ἁλιεὺς παρεκάλει οὕτω τὸν ἀνδρεῖον νεανίαν νὰ ἀπόσχῃ τῆς παρατόλμου ἐπιχειρήσεώς του.

— Τὴν κόρην σου διὰ τὴν σωθεῖσαν λέμβον, καπετάνιο! ἀνέκραζε πάσῃ δυνάμει ὁ δοκιμαζόμενος... Ἐμπρός, κωπηλατεῖτε!

— Κωπηλατεῖτε! διέταξεν ὁ καπετὰν Ἀνδρέας, αἰσθανόμενος ὅτι οὐδὲν ἠδύνατο.

Μετὰ μεγίστης ἱκανότητος, ἐνθυμούμενος τὸν χειρισμὸν ὃν πολλάκις εἶχε διδαχθῇ ὑπὸ τῶν ἁλιέων, οὓς ἠγάπα νὰ συνοδεύῃ καὶ ὁδηγούμενος ὑπὸ σκοτεινοῦ τινος, οὕτως εἰπεῖν, ἐνστίκτου ὅπερ ἀνέλαμψε κατὰ τὴν ὥραν τοῦ μεγίστου κινδύνου, ὁ Βίκτωρ προσεπάθησε νὰ κρατήσῃ τὴν λέμβον ἐντὸς τῆς αὔλακος

ἦν ἐσχημάτιζε τὸ πλοιάριον, τὸ ὁποῖον, παρὰ τὸν αὐξανόμενον κίνδυνον εἰς ὃν ἐξετίθεντο πάντες οἱ ἁλιεῖς, ἔρριψεν εἰς αὐτὸν σχοινίον καὶ τὸν ἐρρυμούλκει μεταξὺ τῶν κυμάτων.....

IV

Μετὰ τρία τέταρτα, τὸ πλοιάριον καὶ ἡ λέμβος ὠθούμενα ὑπὸ τελευταίου κύματος, προσήραξαν ἐπὶ τῆς ἄμμου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ λιμένος.

Κραυγὴ χαρᾶς, μετὰ τόσην ὥραν ἀγωνίας ὑπεδέχθησαν αὐτούς!

Ὁ Βίκτωρ τότε ᾐσθάνθη πληγὴν ἐπὶ τοῦ ὤμου ἀλλ' ὁ πόνος δὲν συνέσπασε τὸ πρόσωπόν του, ὅτε ὁ καπετὰν Ἀνδρέας ἐκίνησεν ἰσχυρῶς τὴν πάσχουσαν χεῖρα:

— Μὰ τὴν πίστιν μου, παλληκάρια! αὐτὸ τὸ παιδὶ «τῆς στερηᾶς» εἶναι περίφημος ναύτης!.... Καὶ γι' αὐτὸ θὰ γίνῃ γαμβρός μου!.... Πήγαινε, φίλησε τὴν Λουΐζαν· οἱ ἀρραβῶνες ἔγειναν!.....

— Καὶ οἱ ἁλιεῖς τοῦ Λοὺκ θὰ εἶναι εἰς τὸν γάμον! εἶπεν ὁ ναυαγὸς ὅστις ἦτο ἁλιεὺς τοῦ Λούκ, καὶ ὁ ὁποῖος ἐναγκαλιζόμενος τὸν ἀνδρεῖον υἱόν του, παρετήρει τὴν ὡραίαν λέμβον τὴν ἀποσπασθεῖσαν μετ' αὐτοῦ ἐκ τῆς φοβερᾶς καταιγίδος.

(René Ghil) Γ. Ι. ΛΥΡΙΤΗΣ.

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ

ΤΟ ΚΥΠΕΛΛΟΝ «Gordon - Bennet»

Τῇ 17ῃ Ἰουνίου ἐν Γερμανίᾳ, παρόντος τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, διεφιλονικήθη τὸ κύπελλον «Gordon - Bennet», ὅπερ εἶχεν ὁρισθῇ ὡς βραβεῖον εἰς τὸν νικητήν.

Κατὰ τὸν δρόμον τοῦτον τῶν αὐτοκινήτων ἀντεπροσωπεύθησαν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν χρωμάτων τὰ ἑξῆς ἓξ κράτη, ἅτινα ἀπέστειλαν ἀνὰ τρία ἕκαστον αὐτοκίνητα: ἡ Γερμανία, ἡ Ἀγγλία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἰταλία, ἡ Γαλλία καὶ τὸ Βέλγιον. Ὁ ἀριθμὸς τῶν συμμετασχόντων ἀνήρχετο εἰς 18. Κατ' ἀρχὰς μὲν ὁ ἀγὼν διεφιλονικήθη μεταξὺ τοῦ Γερμανοῦ Jenatzy καὶ τοῦ Γάλλου Théry, ἀλλὰ τέλος ὑπερίσχυσεν ὁ περιώνυμος Théry, διατρέξας τὸν δρόμον τοῦτον, ὅστις ἀνήρχετο μέχρι 528 χιλιομέτρων ἐν διαστήματι 5 ὡρ. 50' 8'' μὲ μέσην ταχύτητα 96 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, ἐν ᾧ ὁ ἀντίπαλός του Jenatzy ἐδαπάνησεν 6 ὡρ. 1' 28'' μὲ μέσην ταχύτητα 93 χιλιομ. 80 μέτρων.

Ἡ νίκη αὕτη τῶν γαλλικῶν αὐτοκινήτων ἐνθέρμως ἐπευφημήθη· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ συνεχάρη τὸν κ. Brasier, τὸν κατασκευαστὴν τοῦ νικήσαντος αὐτοκινήτου, ὅστις παρουσιάσθη ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν τῇ αὐτοκρατορικῇ ἐξέδρᾳ.

Ὁ Γουλιέλμος ἀπέστειλε συγχαρητήριον τηλεγράφημα πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Γαλλ. Δημοκρατίας κ. Loubet ἐπὶ τῇ νίκῃ τῆς Γαλλ. Βιομηχανίας.

Ἡ περιφέρια «τῶν Ἀρδένων» καὶ ὁ γῦρος «τῆς Γαλλίας».

Κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον δύο δρόμοι αὐτοκινήτων διεξήχθησαν, ἐξ ὧν ὁ εἷς σπουδαιότερος τοῦ ἑτέρου· καὶ ὁ μὲν εἷς ἐν Ἀρδένοις τοῦ Βελγίου, ὁ δ' ἕτερος ἐν Γαλλίᾳ.

Κατὰ τὸν πρῶτον δρόμον, ὅστις ἐγένετο τῇ 28ῃ Ἰουλίου ἐν Ἀρδένοις, οἱ συναγωνιζόμενοι ὤφειλον νὰ διανύσωσι 600 χιλιόμετρα ἄνευ διακοπῆς ἐπὶ ὁδῶν ἀνωμάλων καὶ προσκομματωδῶν. Τὰ αὐτοκίνητα ἐκεῖνα, οἱ ἀερόλιθοι μᾶλλον, οἵτινες ἐβριάμβευσαν πρὸ ἑνὸς καὶ πλέον μηνὸς εἰς τοὺς ὁμαλοὺς δρόμους τῆς Ὀστάνδης κατορθώσαντες νὰ διανύσωσιν ἓν χιλιόμετρον ἐν διαστήματι 21'' 3/5 (ὅπερ ἀνήκουστον), ὑπέκυψαν ἐνώπιον μηχανῶν ἧττον ταχειῶν ἀλλὰ πλέον στερεῶν. Ἡ μέση ταχύτης τοῦ νικητοῦ κ. M. Heath, ἐπὶ γαλλικοῦ αὐτοκινήτου, ἀνέρχεται μέχρι 95 χιλιομ. τὴν ὥραν καὶ οὕτω διέτρεξε τὰ 600 χιλιομ. εἰς 6 ὡρ. 30'.

Ὁ μεγαλείτερος ὅμως δρόμος ἀντοχῆς τῶν αὐτοκινήτων εἶνε ὁ καλούμενος «Γῦρος τῆς Γαλλίας», ὅστις διεξήχθη ἀπὸ τῆς 10ης μέχρι 21ης Ἰουλίου. Ἡ μέλλουσα νὰ διανυθῇ ἀπόστασις ἀνήρχετο εἰς 2410 χιλιόμετρα· ἦτο ὅμως διῃρημένη εἰς 6 σταθμούς: Παρίσιοι - Λυώ, Λυὼν - Μασσαλία, Μασσαλία - Τολῶσα, Τολῶσα - Βορδώ, Βορδὼ - Νάντη, Νάντη - Παρίσιοι.

Νικητὴς τοῦ δρόμου τούτου εἶνε ὁ Μαυρίκιος Ofarin, διανύσας αὐτὸν εἰς 93 ὡρ. 6' 24''. Δεύτερος ἦλθεν ὁ Pothier εἰς 93 ὡρ. 9' 52''.

Γ. Α. Π.

ÉMILE RICHEBOURG

ΜΕΛΑΙΝΑΙ ΟΦΡΥΕΣ

I

..... Αἱ ὀφρύες τῆς γυναικὸς ὀλίγον ἐξυμνήθησαν ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ ὀλίγον ἐμελετήθησαν ὑπὸ τῶν μυθιστοριογράφων· ἔχουσιν ὅμως καὶ αὗται τὴν ἐλκυστικήν των δύναμιν.

Θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ τὸ ἀποδείξωμεν.

*
* *

Ὁ κ. Κάρολος Λεβρέν, συνεπείᾳ τοῦ προώρου θανάτου τοῦ πατρός του, ἀνέλαβεν, εἰς ἡλικίαν εἴκοσι ἑπτὰ ἐτῶν, τὴν διοίκησιν σπουδαίου τραπεζιτικοῦ οἴκου τῶν Παρισίων.

Ἦτο νεανίας σοβαρός, σώφρων, δραστήριος, ἐνεργητικός, ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης ἣν ἔτρεφε πρὸς αὐτὸν ἡ πολυάριθμος πελατεία τοῦ ὑπὸ τοῦ πατρός του ἱδρυθέντος οἴκου.

Ὁ Κάρολος Λεβρὲν εἶχε πρεσβύτερον ἀδελφόν, περὶ οὗ θὰ ὁμιλήσωμεν, ὅστις εἶχεν ἀποθάνῃ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ὑπὸ λίαν μυστηριώδεις περιστάσεις. Ἀπέμενεν αὐτῷ ἡ μήτηρ του, ἥτις τὸν ἐλάτρευε καὶ ἧς ἦτο ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὑπερηφάνεια.

Ἡ Κυρία Λεβρὲν δὲν ἐνησχολεῖτο πολὺ εἰς τὰς τραπεζιτικὰς ὑποθέσεις, ἀλλ' ἦτο γυνὴ πεπροικισμένη διὰ σπανίας εὐφυΐας, λογική, γνωρίζουσα νὰ δίδῃ εἰς τὸν υἱόν της συμβουλὰς ἃς οὗτος ἠκολούθει.

Συμβουλήν τινα ὅμως τῆς μητρός του ὁ Κάρολος δὲν ἐφαίνετο τόσον διατεθειμένος νὰ ἀκολουθήσῃ, ἂν καὶ ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐξεπλήρου τὴν θερμοτέραν εὐχὴν τῆς χήρας.

Ἡ Κυρία Λεβρὲν ἐπεθύμει ζωηρῶς νὰ ἴδῃ τὸν προσφιλῆ υἱόν της νυμφευμένον. Μετ' ὀλίγον θὰ εἰσήρχετο εἰς τὸ τριακοστὸν ἔτος, εἰς ἡλικίαν δηλαδὴ καθ' ἣν δύναταί τις κάλλιστα νὰ γίνῃ οἰκογενειάρχης.

Βεβαίως, ἡ χήρα οὐδὲν παράπονον εἶχε κατὰ τοῦ Καρόλου, ὅστις διὰ παντοίων περιποιήσεων ἐδείκνυε τὴν πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσίν του· ἀλλ' ἤθελε νὰ ἔχῃ μίαν νύμφην καὶ ἐγγονάκια. Ἐκ τῶν προτέρων, ᾐσθάνετο μεγάλην χαρὰν νὰ γίνῃ μαμμη. Τὸ ἔλεγε, τὸ ἐπανελάμβανε συνεχῶς εἰς τὸν νεαρὸν τραπεζίτην.

— Ναί, ἀγαπητὴ μῆτερ, ἀπεκρίνετο, ἐννοῶ καλῶς, ἀλλ' οὐδεμία βία ὑπάρχει.

Ἡ Κυρία Λεβρὲν δὲν ὡμολόγει εἰς τὸν υἱόν της ὅτι ἡ μεγάλη αὐτῆς ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἴδῃ αὐτὸν νυμφευμένον, προήρχετο ἐκ τοῦ φόβου πρὸς τὰς ἑνώσεις ἐκείνας ἃς ὁ κόσμος καταδικάζει καὶ τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ προΐδῃ τις πάσας τὰς συνεπείας.

Φίλη τῆς μητρὸς τοῦ τραπεζίτου, ἡ Κυρία Δυφρέσν, χήρα ἐργολάβου, εἶχε μίαν μόνην θυγατέρα εἴκοσι δύο ἐτῶν. Ἡ Δεσποινὶς Λουΐζα Δυφρέσν, κληρονομήσασα ἐκ τοῦ πατρός της, εἶχε προῖκα ὑπερβαίνουσαν τὸ ἑκατομμύριον, χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν περιουσίαν ἣν θὰ ἄφηνεν αὐτῇ ἡ μήτηρ της· ἐκτὸς τούτου, ἦτο ὡραία, χαρίεσσα, πεπαιδευμένη καὶ κατεῖχε τὰ προτερήματα ἐκεῖνα τῆς καρδίας καὶ τοῦ πνεύματος ἅτινα, παρὰ μιᾷ νεανίδι ἀξίζουσιν ἀκόμη περισσότερον τῆς περιουσίας. Ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἦτο ἡ ἁρμόζουσα γυνὴ διὰ τὸν Κάρολον Λεβρέν.

Αἱ δύο χῆραι ἦσαν σύμφωνοι ὡς πρὸς τὴν σύσφιγξιν τοῦ φιλικοῦ δεσμοῦ, ὅστις ἥνου αὐτὰς διὰ τοῦ γάμου τῶν τέκνων των.

Ἐρωτηθεῖσα περὶ τούτου ὑπὸ τῆς μητρός της, ἡ νεᾶνις εἶχεν ἀποκριθῇ:

— Ὁ κ. Κάρολος μοὶ ἀρέσκει· καλὸς υἱός, νομίζω ὅτι θὰ εἶναι ἐπίσης καὶ ἐξαίρετος σύζυγος· θὰ ἤμην εὐτυχὴς νὰ γίνω σύζυγός του.

Ὅλα ἔβαινον κατ' εὐχὴν διὰ τὰς δύο φίλας.

Ἀλλ' ὁ νεαρὸς τραπεζίτης δὲν ἀπεκρίθη πρὸς τὴν μητέρα του ὅπως αὕτη ἤθελεν, ὅτε ἔκαμεν εἰς αὐτὸν λόγον περὶ τῆς Δδος Δυφρέσν καὶ τοῦ σχεδίου, ὅπερ μετὰ τῆς φίλης της εἶχε σχηματίσῃ.

Οὔτε ναὶ εἶπεν, οὔτε ὄχι. Ἠρκέσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν τετριμμένην φράσιν:

— Βραδύτερον, ἀγαπητὴ μῆτερ· ἂς ἀναμένωμεν, οὐδεμία βία ὑπάρχει.

Ἡ Λουΐζα Δυφρὲσν δὲν ἦτο ἀντιπαθητικὴ εἰς τὸν Κάρολον Λεβρέν· εὕρισκεν αὐτὴν θελκτικὴν καὶ ἐξετίμα τὰ ὡραῖα της προτερήματα· ἀλλ' ὅσον ἑλκυστικὴ καὶ ἂν ἦτο, δὲν εἶχε προξενήσῃ αὐτῷ τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ἐντύπωσιν ἥτις γεννᾷ τὸν ἔρωτα.

Ὁ Κάρολος ᾐσθάνετο διὰ τὴν Λουΐζαν εἰλικρινῆ καὶ ἀθῷαν φιλίαν· τοῦτο δὲν ἤρκει εἰς αὐτόν. Ἔχων τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ εὐτυχία δύναται νὰ ὑπάρξῃ μόνον ἐν τῇ στενῇ ἑνώσει δύο καρδιῶν, δύο ψυχῶν, ἤθελε νὰ ἀγαπήσῃ καλλίτερον, ἤθελε νὰ ἐρασθῇ.

Καὶ ὅτε ἔλεγε πρὸς τὴν μητέρα του:

— Οὐδεμία βία ὑπάρχει, ἂς ἀναμένωμεν...

Ἠδύνατο νὰ προσθέσῃ:

Ἂς ἀναμένωμεν μέχρις ὅτου ἡ Δὶς Λουΐζα μοὶ ἐμπνεύσῃ τὸν ἔρωτα, ὃν σύζυγός τις ὀφείλει νὰ τρέφῃ πρὸς τὴν γυναῖκά του.

Ὁ νεανίας — καὶ τὸ ἐτήρει μυστικόν, διότι δὲν ἐτόλμα νὰ τὸ εἴπῃ — ἓν μόνον πρᾶγμα εὕρισκε ψεκτὸν παρὰ τῇ Δδι Δυφρέσν: ἦτο ξανθή. Βεβαίως τοῦτο δὲν

ἦτο φυσικὸν ἐλάττωμα, καθ' ὅσον μάλιστα ὡραία ξανθὴ γυνὴ δὲν εἶνε ἧττον ἀξιέραστος ὡραίας μελαχροινῆς. Ἐνταῦθα ἁπλούστατα πρόκειται περὶ ζητήματος ἀρεσκείας. Ἀλλ' ἴσως ἐπειδὴ ἦτο ξανθή, ἡ νεᾶνις δὲν εἶχεν ἐπιτύχῃ τὴν κατάκτησιν τῆς καρδίας τοῦ νεαροῦ τραπεζίτου. Ἐν τούτοις, ἡ μεγαλοπρεπὴς αὐτῆς ξανθὴ κόμη καὶ οἱ ὡραῖοι ὀφθαλμοί της, κυανοῦ χρώματος μυοσωτίδος, προσέδιδον εἰς τὸ κάλλος της ὅλως ἰδιαίτερον θέλγητρον.

Μήπως ὁ Κάρολος Λεβρὲν ᾐσθάνετο ἀπέχθειαν πρὸς τὰς ξανθὰς γυναῖκας ἐν γένει, καὶ ἀπέφευγε τὴν Δδα Δυφρὲσν διότι δὲν ἦτο μελαχροινή; Ὄχι. Δὲν τοῦ ἤρεσκον ἁπλούστατα τὰ ξανθὰ μαλλιά. Ἀλλὰ διατί; Οὔτε αὐτὸς βέβαια δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ εἴπῃ.

Μία ἰδέα!

II

Μεταμεσημβρίαν τινά, μὲ ἔξοχον καιρόν, ὁ Κάρολος Λεβρὲν μετέβη εἰς τὴν Ὠτέ·ιλ, ὅπου ἐπεθύμει νὰ συμβουλευθῇ, διὰ μίαν ὑπόθεσιν, ἕνα πρῴην δικογράφον, παλαιὸν φίλον τοῦ πατρός του, ὅστις ἀφήσας πλέον κατὰ μέρος τὰς δικαστικὰς ὑποθέσεις, οὐδόλως ἠρνεῖτο νὰ δίδῃ τὰς συμβουλάς του εἰς μερικοὺς τῶν παλαιῶν πελατῶν του.

Ὁ κ. Συμεών, οὕτως ὠνομάζετο ὁ πρῴην δικογράφος, εὑρίσκετο συνήθως ἐν τῷ γραφείῳ του ἀπὸ τῶν δύο μέχρι τῶν πέντε.

Ὅτε ὁ τραπεζίτης παρουσιάσθη εἰς τὸν οἶκον τοῦ δικογράφου τῷ εἶπον ὅτι ὁ κ. Συμεὼν εἶχε μεταβῆ εἰς Παρισίους, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἐπέστρεφε πρὸ τῶν πέντε.

Ἐπερίμενε λοιπόν.

Ὁ νεανίας ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, ἤναψε σιγάρον καὶ μετά τινα βήματα εἰσῆλθεν εἰς κηπάριον, μεταβληθὲν ἀπό τινος εἰς μικρὸν περίπατον φυτευμένον διὰ νέων δένδρων μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν τοποθετημένα ἕδρανα μετὰ δύο καθισμάτων.

Ἐφ' ἑνὸς τῶν ἑδράνων τούτων, ἐκάθητο νεαρὰ γυνή. Πλησίον αὐτῆς, ἔπαιζε βρέφος τεσσάρων ἕως πέντε ἐτῶν.

Θὰ εἶναι καμμία παιδαγωγός, ἐσκέφθη ὁ Κάρολος Λεβρέν.

Ἔρριψεν ἐκ νέου βλέμμα ἐπὶ τῆς νεαρᾶς γυναικός· ἐδοκίμασε παράδοξον συγκίνησιν καὶ κατελήφθη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἀνταλλάξῃ μετ' αὐτῆς μερικὰς λέξεις, λέγων καθ' ἑαυτὸν ὅτι θὰ ἦτο ὁ μόνος τρόπος νὰ διέλθῃ εὐαρέστως τὸν χρόνον τῆς ἀναμονῆς. Ἐπλησίασε πρὸς τὸ ἕδρανον, ἐπροχώρησεν, ἐπέστρεψε καὶ ἀφῆκε νὰ σβεσθῇ τὸ σιγάρον του, ἐνῷ μετ' ἐνδιαφέροντος παρετήρει τὴν νεαρὰν γυναῖκα. Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν μεγάλην του ἐπιθυμίαν νὰ ὁμιλήσῃ μετ' αὐτῆς, δὲν ἐτόλμα νὰ τῇ ἀπευθύνῃ τὸν λόγον. Εἶχέ τι τὸ σεμνὸν καὶ ἐπιφυλακτικὸν ὅπερ ἐνέπνεε τὸ σέβας Καὶ παρὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι εἶχε πρὸ αὐτοῦ μίαν παιδαγωγόν, ὁ Κάρολος ᾐσθάνετο ἑαυτὸν λίαν τεταραγμένον. Ἐκεῖνο ὅπερ ἐδικαιολόγει τὴν συγκίνησιν καὶ ἰδίᾳ τὴν ταραχὴν τοῦ τραπεζίτου, ἦτο ὅτι ἡ νεαρὰ γυνή, θελκτικωτάτης ἄλλως τε καλλονῆς, εἶχε πλουσίαν μέλαιναν κόμην καὶ μεγάλους ὡραίους μέλανας ὀφθαλμούς, ῥεμβώδεις, ἀπεριγράπτου ἐκφράσεως. Εἶχεν αἰφνιδίως καταπλαγῇ ἐκ τῆς ἀντιθέσεως ἣν ἀπετέλει ἡ μελαχροινὴ αὕτη καλλονὴ πρὸς τὴν ξανθὴν καλλονὴν τῆς νεάνιδος, μεθ' ἧς ἤθελε νὰ νυμφεύσῃ αὐτὸν ἡ μήτηρ του.

Ἡ νεαρὰ γυνή, μᾶλλον ἡλικιωμένη ἢ μικρά, ἦτο εὐκίνητος, ῥαδινή· ἔφερεν ἐσθῆτα μέλαιναν ἐλαφροῦ ὑφάσματος, ἁπλουστάτην, ἀλλὰ θαυμασίως προσαρμόζουσαν ἐπὶ τοῦ σώματος. Εἶχε τὴν ὄψιν τεθλιμμένην, τὸ μέτωπον εὐρὺ καὶ μεγαλοπρεπεῖς μελαίνας ὀφρῦς, αἵτινες προσέθετόν τι τὸ χάριεν καὶ πρωτότυπον εἰς τὸν χαρακτῆρα τῆς σπανίας αὐτῆς καλλονῆς.

Αἱ μέλαιναι ὀφρύες προπάντων τῆς νεαρᾶς καὶ ὡραίας ἀγνώστου εἶχον ἑλκύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Καρόλου Λεβρέν.

Ἀνεκάλει ἐν ἑαυτῷ παλαιὰς ἀναμνήσεις.

Εὑρισκόμενος ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου ὁ πατήρ του εἶχε στείλῃ αὐτὸν πρὸς τελειοποίησιν ἐν τῇ Γερμανικῇ γλώσσῃ, ἐνεθυμεῖτο μερικὰς ἐπιστολὰς τοῦ ἀδελφοῦ του, μίαν ἰδίᾳ, ἐν ᾗ τῷ ἐδίδε τὴν εἰκόνα ὡραίας μελαχροινῆς νεάνιδος ἣν ἐλάτρευε καὶ ἥτις εἶχε γίνῃ ἐρωμένη του.

Ἐν τῇ εἰκόνι λοιπὸν ταύτῃ, ταχέως χαραχθείσῃ, ὁ Κάρολος Λεβρὲν ἐνεθυμεῖτο, ἀμυδρῶς πάντοτε, ὅτι ὁ ἀδελφός του εἶχεν ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ὡραίων μελαινῶν ὀφρύων τῆς λατρευτῆς του.

Καὶ ἀνασκάπτων ἐν τῇ μνήμῃ του ὁ νεαρὸς τραπεζίτης εὕρισκεν ἐν τῇ πρὸ αὐτοῦ νεαρᾷ γυναικὶ μεγάλην ὁμοιότητα μετὰ τῆς νεάνιδος, ἣν ὁ ἀδελφός του εἶχεν ἀγαπήσῃ.

Ἐν τούτοις, μετὰ πάροδον ὀλίγων στιγμῶν, βαρυνθεὶς νὰ στρέφηται πέριξ τῆς ὡραίας ἀγνώστου, ἀπεφάσισε νὰ καθήσῃ ἀπέναντι αὐτῆς, ἐπὶ ἄλλου ἑδράνου.

Ἡ νεαρὰ γυνή, ἥτις δὲν εἶχε δώσῃ προσοχὴν κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ τέχνασμα τοῦ νεανίου, ἐν τέλει ἀντελήφθη ὅτι εἶχε συνεχῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπ' αὐτῆς.

Ἠρυθρίασε καὶ ἐξεδήλωσε τρόπον τινὰ κίνημα ἀποδοκιμασίας. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἠμπόδισεν αὐτὴν τοῦ νὰ ῥίπτῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν λαθραῖον βλέμμα ἐπὶ τοῦ τραπεζίτου. Ἦτο γυνή.

Γνωρίζουσα τὴν καλλονήν της, δὲν ἦτο δυνατὸν βεβαίως νὰ προσβληθῇ ὑπὸ λατρείας ἀπονεμομένης εἰς τὴν καλλονήν της. Ἄλλως τε, διατί νὰ πτοηθῇ ἐκ τῶν βλεμμάτων τοῦ κυρίου τούτου, προφανῶς πλουσίου, ὅστις ἀναμφιβόλως ἦτο εὐγενὴς ἄνθρωπος καὶ τοῦ ὁποίου

ἡ φυσιογνωμία ἐξέφραζε τὴν εἰλικρίνειαν καὶ τὴν ἀγαθότητα;

Ὅπως δικαιολογήσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν παρουσίαν του ἐν τῷ μικρῷ περιβόλῳ, ὁ Κάρολος Λεβρὲν προσεποιεῖτο, κάποτε, ὅτι ἐξήταζε τὰς δενδροστοιχίας, θέλων νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ἀνέμενέ τινα.

Αἴφνης, ἡ νεαρὰ γυνὴ ἠγέρθη ὅπως ἀπέλθῃ. Ἀλλὰ τὸ παιδίον δὲν ἠθέλησε νὰ ἀκολουθήσῃ αὐτὴν καὶ κατέφυγεν εἰς τὸ ἔδρανον ὅπου ἐκαθητο ὁ τραπεζίτης. Αὕτη ἐκάλεσεν, ἐπέμεινεν, ἐπέπληξε. Τὸ παιδίον ἔκλαιε καὶ ἐξηκολούθει νὰ μένῃ ἐκεῖ.

Βλέπον δὲ ὅτι δὲν ἐπανήρχετο πλησίον του καὶ ὅτι τοὐναντίον ἀπεμακρύνετο, κατελήφθη ὑπὸ μικρᾶς ὀργῆς κακομαθημένου παιδίου καὶ ἐκραύγασε μετὰ ποδοκροτημάτων.

— Μαμά, μαμά!

— Ἄ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Κάρολος Λεβρέν, δὲν εἶναι παιδαγωγός του, εἶναι μήτηρ του.

Ἀναγκασθεῖσα νὰ ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ παιδίου, ἡ νεαρὰ γυνὴ ἐπέστρεψε καὶ ἐκάθησεν ἐκ νέου, τὴν φορὰν ταύτην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑδράνου ἐφ' οὗ καὶ ὁ τραπεζίτης, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους.

Ὁ Κάρολος ἠδυνήθη τότε νὰ παρατηρήσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ αὐτὴν ἀνέτως. Ἐκέρδιζε περισσότερον ὁρωμένη ἐκ τοῦ πλησίον: εἶχε τὸ δέρμα λεπτότατον, τὸ πρόσωπον ἀκριβέστατα πλασμένον, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου ἐλαττώματος.

— Ναί, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ νεανίας, εἶναι κατ' ἐξοχὴν ὡραία.

Ἂν καὶ ἡ νεᾶνις προσεποιήθη ὅτι οὐδόλως ἔβλεπεν αὐτόν, οὗτος κατείχετο ὑπὸ τοῦ θελγήτρου τῶν ὡραίων γλυκυτάτων ὀφθαλμῶν της καὶ τῶν πυκνῶν ὀφρύων της, αἵτινες τὸν ἐδύθιζον εἰς ῥεμβασμούς.

— Εἶναι μήτηρ καὶ εἶναι ὑπανδρευμένη, ἐσκέπτετο, εἶναι λυπηρόν!

Ἐφαίνετο τεθλιμμένος. Διὰ τίνα ἄραγε αἰτίαν;

Καθ' ὃν χρόνον παρεδίδετο εἰς τὰς ὀνειροπολήσεις του, τὸ παιδίον εἶχε τοποθετηθῇ πρὸ αὐτοῦ καὶ τὸν παρετήρει μετὰ περιεργείας. Ἐνθαρρυνθὲν δὲ ὑπὸ εὐμενοῦς μειδιάματος, ἐπροχώρησε καὶ γελῶν, ἔθεσε τὰς μικρὰς χεῖράς του ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ νεανίου.

— Κυρία, εἶπεν οὗτος, ἀποφασισμένος νὰ διακόψῃ τὴν σιωπὴν μὲ ὅλον τὸν πρὸ ὀλίγου θυμόν του· τὸ τέκνον σας εἶναι χαριέστατον.

Αὕτη ἐμειδίασεν, ἀλλὰ δὲν ἀπεκρίθη.

— Χωρὶς ἄλλο, ἐσκέφθη ὁ Κάρολος, εἶναι λίαν ἐπιφυλακτική.

Τὸ παιδίον ἐξαπλωθὲν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐκυλίσθη ἐντὸς τῆς σκόνης.

— Ἀνδρέα, Ἀνδρέα, ἐκραύγασεν ἡ νεαρὰ γυνή· σήκου γρήγορα ἐπάνω. Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ λερώνεσαι ἔτσι;

Τὸ μικρὸν ὑπήκουσε καὶ ἐκτινασσόμενον ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ νεανίου, ὡς διὰ νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν προστασίαν του. Τότε ὁ Κάρολος τῷ εἶπε:

— Δὲν πηγαίνετε λοιπὸν ἀκόμη εἰς τὸ σχολεῖον, κύριε Ἀνδρέα;

— Ὄχι, ἀπεκρίθη τὸ παιδίον.

— Λέγουν: Ὄχι, κύριε, διώρθωσεν ἡ νεαρὰ γυνή. Καὶ τρόπον τινὰ πρὸς δικαιολογίαν, προσέθηκεν:

— Εἶναι μόλις τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἡμίσεος.

— Εἶναι μεγάλο, πολὺ ἀνεπτυγμένον διὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ φαίνεται πολὺ ἔξυπνο, εἶπεν ὁ τραπεζίτης· χωρὶς ἄλλο θὰ εἶναι διαβολάκος εἰς τὸ σπίτι.

— Μάλιστα, κύριε, ἀληθινὸ ζιζάνιον· ἐγγίζει καὶ ἀνακατεύει ὅλα τὰ πράγματα· ἐκτὸς τούτου εἶμαι ὑποχρεωμένη νὰ ἐξέρχωμαι συχνά, σχεδὸν καθ' ἑκάστην μαζί του.

— Καὶ ἔρχεσθε ἐδῶ; Μοὶ φαίνεται ὅτι τὸ μικρὸν τοῦτο μέρος δὲν ἔχει τὸν κατάλληλον χῶρον διὰ τὰ παιγνίδια ἑνὸς παιδίου καὶ ἐξ ἄλλου δὲν ἔχει σκιάν.

— Ἐρχόμεθα σπανίως ἐνταῦθα· μεταβαίνομεν εἰς τὸ Δάσος τῆς Βουλόνης, τὸ ὁποῖον ἀπέχει δύο βήματα.

— Πῶς! τὸ Δάσος τῆς Βουλόνης εἶναι τόσον πλησίον; ἐκραύγασεν ὁ τραπεζίτης, ὑποκρινόμενος ἔκπληξιν.

— Ἀλλὰ βεβαίως, κύριε, μόλις εἶναι ἐν τέταρτον, ὅταν διελθῇ τις τὰ ὀχυρώματα διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Ὠτέ·ιλ.

Ὁ πάγος εἶχε θραυσθῇ. Ἡ ὡραία μελαχροινὴ ἐφαίνετο νῦν λίαν διατεθειμένη ὑπὲρ τοῦ συνομιλητοῦ της. Οὗτος εἶχε σκοπὸν νὰ παρατείνῃ τὴν συνδιάλεξιν καὶ νὰ προσπαθήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς σοβαρωτέρας λεπτομερείας, ὁπότε, κατὰ κακὴν τύχην, ἦλθε μία γραῖα νὰ καθήσῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἑδράνου. Ἐστενοχωρήθη πολὺ καὶ ἐφείχθη λίαν ἐπιφυλακτικὸς ἀπέναντι τῆς νεαρᾶς γυναικός. Ἤλπιζεν ὅτι ἡ γραῖα δὲν θὰ ἔμενεν ἐκεῖ· δυστυχῶς ἠπατήθη. Καὶ πρὸς ἐπίμετρον τῆς δυσμενείας τῆς τύχης, εἶδε τὸν δικογράφον, ὃν δὲν εἶχε τόσην βίαν πλέον νὰ συμβουλευθῇ, ἐμφανιζόμενον ἐν τῇ δενδροστοιχίᾳ.

Ἠγέρθη.

— Ὁ φίλος μου ἦλθεν, εἶπεν εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα· κυρία, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς χαιρετήσω.

Καὶ χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ γνωρίζῃ πῶς θὰ ἐπανεύρισκεν αὐτήν, προσέθηκεν:

— Ἐν τῷ ἐπανιδεῖν, κυρία.

Καὶ αὕτη ἀσυνειδήτως, βεβαίως, ἀπεκρίθη:

— Ἐν τῷ ἐπανιδεῖν, κύριε.

(Ἕπεται συνέχεια)

Κ. Κ.

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ

Ξανθὲς καὶ μελαχροινές.

Ὡς γνωστόν, de gustibus non est disputandum. Οἱ μαῦροι ἀγαποῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὲς μελαχροινὲς καὶ τἀνάπαλιν.

Τὸ ἰδεῶδες τῆς καλλονῆς ἀποδείκνυται ἱστορικῶς τοὐλάχιστον, ξανθόν· αἱ περιφημόταται ἰδεώδεις καλλοναὶ εἶχον ξανθήν, χρυσόχρουν κόμην ὡς λόγου χάριν ἡ ὡραία Ἑλένη τοῦ Μενελάου ἢ ἡ Λαύρα τοῦ Πετράρχου. Καὶ ἡ ἀναδυομένη Ἀφροδίτη ἐθεωρεῖτο ξανθή. Ἐν γένει δὲ πασίγνωστον εἶναι ὅτι τὸ ξανθὸν χρῶμα τῆς κόμης ἦτο ἓν τῶν ἀπαραιτήτων χαρακτηριστικῶν τῆς ἰδεώδους καλλονῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν. Ὑπὲρ τοῦ μελαχροινοῦ τύπου δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι αἱ περίφημοι διὰ τὴν καλλονήν των γυναῖκες τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας εἶναι μελαχροιναί, ὡσαύτως αἱ γυναῖκες τῶν Κιρκασσίων καὶ τῶν Γεωργιανῶν, αἵτινες θαυμάζονται διὰ τὴν ὡραιότητά των, ἔχουσι κατὰ τὸ πλεῖστον κασταν-όχρουν κόμην.

Ὑπὲρ τῶν ξανθῶν δυνάμεθα προσέτι νὰ εἴπωμεν, ὅτι αἱ ξανθαὶ κόμαι εἶναι αἱ ἀπολύτως σπανιώταται ἐφ' ὅλης τῆς γῆς· ἐνῷ τοὐναντίον μελαχροινὴν κόμην ἔχουσιν αἱ πλεῖσται φυλαὶ τῆς γῆς.

Τὸ ξανθὸν χρῶμα ἰδιάζει μόνον εἰς τὴν γερμανικὴν καὶ εἴς τινας σλαυϊκάς, ἔτι δὲ καὶ εἰς μίαν φιννικὴν φυλήν. Ἡ ἐρυθρᾶ κόμη εἶναι μόνον ἐξαιρετικὴ καὶ δὲν ἀνήκει εἰς καμμίαν φυλὴν ἀποκλειστικῶς διὰ τοῦτο πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς νόθον εἶδος ξανθῆς κόμης, διότι εἰς μελαχροινοὺς λαοὺς δὲν ἀπαντᾷ.

Τὸ χρῶμα τῶν τριχῶν συμφωνεῖ ἐν γένει μὲ τὴν χροιὰν τοῦ δέρματος καὶ μὲ τὸ χρῶμα τῶν ὀφθαλμῶν· ἐξ ἀμφοτέρων τούτων ἀποτελεῖται ὡρισμένος τις τύπος· οἱ κυριώτεροι τύποι εἶναι ὁ ξανθὸς καὶ ὁ μελαχροινός.

Τὸ φίλημα.

Ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι ἡ συνήθεια τοῦ φιλήματος εἶναι γενικὴ εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἐποχάς, καθότι τὸ φίλημα εἶναι ἡ φυσικωτάτη ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης ἢ τοῦ ἔρωτος ἢ καὶ τοῦ σεβασμοῦ, - αἰσθημάτων ἅτινα ἀνέκαθεν ὑπῆρξαν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅμως ὑπάρχει λαὸς ἐκ πολλῶν ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων ἀποτελούμενος, ὅστις ἀγνοεῖ τὸ φίλημα παντελῶς: καὶ ὁ λαος οὗτος εἶναι οἱ Βινέγκοι. Σίνης τις, Μανδαρῖνος, ἐπισκεφθεὶς πρώτην φορὰν τὴν Εὐρώπην, ἔγραφεν ἐν ταῖς περιγραφαῖς τοῦ ταξειδίου τὰ ἑξῆς: «Παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις ἡ ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης γίνεται διὰ φιλήματος, ὅπερ συνίσταται εἰς τοῦτο, ὅτι τὰ χείλη τοῦ ἑνὸς προσκολλῶνται ἐπὶ τῶν παρειῶν τοῦ ἑτέρου καὶ παράγουσι κρότον τινά· πρὸ πάντων δὲ τὰ παιδία ἐκφράζουσι τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμόν των πρὸς τοὺς γονεῖς των, πιέζοντα τὰ χείλη των ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ γέροντος πατρὸς ἢ μητρὸς καὶ παράγοντα τὸν κρότον ἐκεῖνον». — Παρὰ τοῖς Ἐσκιμώοις τὸ φίλημα εἶναι ἐπίσης ἄγνωστον. Ὅ,τι ἡμεῖς ἐκφράζομεν διὰ τοῦ φιλήματος, οἱ Ἐσκιμῶοι ἐκδηλοῦσι προσεγγίζοντες τὰς ῥίνας των καὶ τρίβοντες αὐτάς.

Ἐφημερίδες ἐν Ἰαπωνίᾳ.

Οἱ Ἰάπωνες εἶναι πάντοτε τοῦ συρμοῦ. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οἵτινες καπνίζουσιν ὄπιον, οἵτινες τρέφονται μὲ ὄρυζαν οἵτινες καταβροχθίζουσι ψωλεὰς χελιδόνων καὶ εἶτα ἰατρεύουσι τὴν δυσπεψίαν των πίνοντες ἐξαίρετον τέϊον, οἵτινες πλέκουσι τὴν κόμην των εἰς μακρὸν πλόκαμον καὶ ἐνδύονται μὲ μέταξαν, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι καὶ τὰς καθημερινὰς ἐφημερίδας των.

Ἡ πρώτη Ἰαπωνικὴ ἐφημερὶς ἱδρύθη τῷ 1872 ἐν Ἰοκαχάμᾳ· σήμερον δὲ ὑπάρχουσι περὶ τὰς 1000 ἐφημερίδας ἐν Ἰαπωνίᾳ. Αἱ μικραὶ πόλεις ἔχουσι τὰ καθημερινὰ φύλλα των, καὶ αἱ μικρότεραι πόλεις ἔχουσιν ὡσαύτως ἐφημερίδας, ἐν αἷς δημοσιεύονται αἱ τρέχουσαι τιμαὶ τῆς ὀρύζης, τοῦ τέϊου κ.τ.λ., διάφοροι εἰδήσεις καὶ νέα τῆς ἡμέρας, ἔτι δὲ καὶ μεταφράσεις γαλλικῶν καὶ ἀγγλικῶν μυθιστορημάτων.

Πρὸ τοῦ εὐτυχοῦς ἐκείνου ἔτους 1872, δημόσιοι κήρυκες ἐφώναζον εἰς τοὺς δρόμους καὶ διένειμον ξυλίνους πίνακας ἀτέχνως ἐπεξειργασμένους, ἐφ' ὧν ἦσαν γεγραμμέναι εἰδήσεις καὶ λεπτομέρειαι περὶ τῶν ἐκτάκτων καὶ ἐνδιαφερόντων πραγμάτων τῆς ἡμέρας. Σήμερον, αἱ Ἰαπωνικαὶ ἐφημερίδες, ἔχουσαι συνήθως μέτριον σχῆμα, παρέχουσιν ἱκανὴν ὕλην, πάντα δὲ τὰ σπουδαῖα γεγονότα καὶ αὐταὶ ἔτι αἱ ἐπιφυλλίδες εἰκονογραφοῦνται γενικῶς μὲ ἀρκετὰ ὡραίας ξυλογραφίας.

Ἐν Ἰαπωνίᾳ πάντες γινώσκουσι τὴν γραφὴν καὶ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ πάντες ἀναγινώσκουσι μετ' ἐνδιαφέροντος. Αἱ ἐφημερίδες, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ εἶναι ἐφικτὴ καὶ εἰς ὅλα τὰ βαλάντια, ἀριθμοῦσι πλείονας τοῦ ἑνὸς συνδρομητὰς ἐν ἑκάστῃ οἰκογενείᾳ.

Ἡ ἐφημεριδογραφία ἐν Ἰαπωνίᾳ ὑπόκειται εἰς τὴν ἐπίκρισιν, ἥτις εἶναι πολὺ αὐστηρά. Πᾶσα ἐφημερὶς δημοσιεύουσα ἄρθρον τι ἀντιβαῖνον πρὸς τὴν δημοσίαν τάξιν ἢ τὴν ἠθικήν, παύεται, λέγει ὁ περὶ τοῦ τύπου νόμος.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΙΟΥΛΙΟΥ 1/14 — Ὁ γηραιὸς πρόεδρος τῆς ἄλλοτε Δημοκρατίας τοῦ Τρανσβὰλ ἀπέθανεν ἐν Ἑλβετίᾳ.

» 31 — Ἐγεννήθη ὁ διάδοχος τῆς Ρωσσίας.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 4 — Ἀπετεφρώθη ἡ ἐν Παλαιῷ Καΐρῳ ἱστορικὴ καὶ ἀρχαία μονὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

ΨΗΦΙΔΩΤΟΝ

— Ἡ ἐργασία εἶναι ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς δόξης καὶ εὐτυχίας. **Εὐριπίδης.**

— Μεταξὺ τοῦ παρελθόντος, ὅπερ κατέλιπεν ἡμᾶς καὶ τοῦ μέλλοντος, ὅπερ ἀγνοοῦμεν, ὑπάρχει τὸ ἐνεστώς, ἐν ᾧ εὑρίσκονται τὰ καθήκοντα ἡμῶν. **Γασπαρῖνος.**

— Φέρεσθε πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς περισκέψεως, μεθ' ἧς θὰ ἐφέρεσθε ἐὰν σᾶς ἔβλεπον δέκα ὀφθαλμοὶ καὶ σᾶς ἐδείκνυον δέκα χεῖρες. **Κομφούκιος.**